Hejmar:10 Aug 2004'ê Zayînî

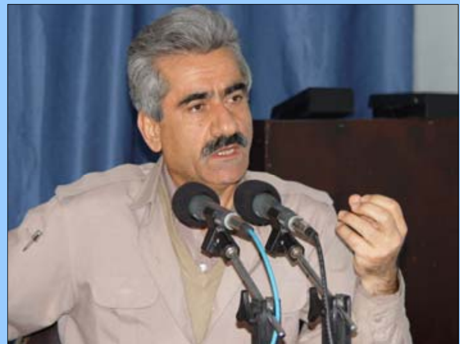
agirî

Xermanana 1383'ê Rojî

Rojnameyeke siyasî û çandî ye

Partiya Demokrat ya Kurdistana Îranê diweşîne

Birêz Mistefa Hicrî, Sekreterê Giştî yê PDK Îranê li hevpeyvîneke taybet bi Agirê re:

Dirûşma Federalîzmê di vî serdemî de jêhattirîn û baştirîn dirûşm e ku dikare hêvî û daxwazên neteweyî û siyasî yên me di çarçoveya Îranê de bi destve bîne

Cejna 25'ê Gelawêja îsal li Kurdistan û derveyî welêt hate pîroz kirin

Bi hinceta 25'ê Gelawêja îsal, 59'mîn salvegera avabûna Partiya Demokrat ya Kurdistan a Îranê, rê û resmek taybet di binkeyê Deftera Siyasî û navendên 1 û 3 yên Kurdistanê de, hatine lidarxistin. Di rê û resma Deftera Siyasî de, birêz Hesen Şerefî, endamê Deftera Siyasî, gotarek der barê girîngiya vê rojê û derbasbûyiya xebat û têkoşîna Partiya Demokrat û rewşa niha pêşkêş kir. Deqa vê gotarê di rûpelên 3, 4 û 5 yên vê hijmara Agirî de dikeve ber çavê we xwendevanên hêja.

Herwiha li piraniya welatên derve de rê û resmên rêzgirtin ji vê roja pîroz û dîrokî ji aliyê komîteyên PDK Îranê hatin lidarxistin.

Li Kurdistana Îranê jî, gel roja 25'ê Gelawêja îsal pîroz kir û karê teblîxî bi berfirehî hate kirin

Di piraniya herî zaf ji bajar û bajarokên Kurdistana Îranê de, bi hinceta cejna 25'ê Gelawêja îsal, 59'mîn salvegera avabûna PDK Îranê, karê berfireh yê teblîxî hatiye kirin. Li ser bilindahiyên zal bi ser bajaran, bexşîna şekrokan li ser şeqam û kulanên bajaran, nivîsîna dirûşmên şorişvanî û tagirî ji PDK Îranê û belav kirina tirakt, dirûşm û wêneyên rêberên şehîd, piştevaniya xwe ji tevgera rizgarîxwaz ya gelê Kurd li Kuridstana Îranê bi rêberiya PDK Îranê dane xuya kirin.

Birêz Mistefa Hicrî, Sekreterê Giştî yê PDK Îranê di hevpeyvînekê bi agirê re:

Dirûşma Federalîzmê di vî serdemî de jêhattirîn û baştirîn dirûşm e ku dikare hêvî û daxwazên neteweyî û siyasî yên me di çarçoveya Îranê de bi destve bîne.

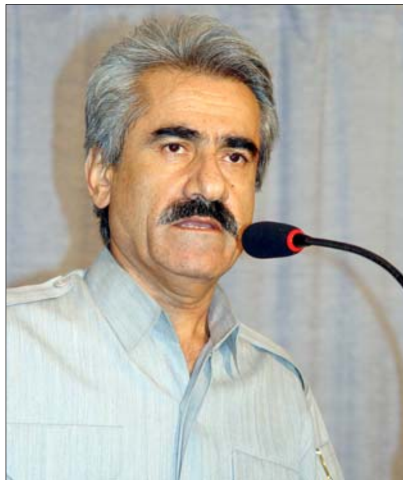
Rêzdar kekê Mistefa Hicrî, em ji aliyê Rojnameya Agirî ve sopasiya te bo pejirandina vê hevpeyvînê dikin. Berî her tiştekê bi sedema li dawî hatina Kongireya sêzdehem û hilbijartina cenabê te wekî Serkreterê Giştî yê Partiya Demokrat ya Kurdistan a Îranê em pîrozbahiya xwe ji te û rêberiya nû û hemû endam û alîgirên Partiyê dikin.

Her wek me dît PDK Îranê karî 13'mîn Kongireya xwe bi serkevtin ve bi dawî bîne û komek biryar û guhartinên berbiçav pêk bîne. Tu yê hêja bihagiraniya vê Kongireyê di çi de dibînî?

Her wek em dizanin 12'mîn Kongireya Partiyê nêzîk bi çar salan berî niha pêk hat. Di vê midehê de komek guhartin di cîhanê de pêk hatine.

Cehd û tekoşîna Emerîka derheq guherîna rewşa siyasî ya deverê zor zaftir ji caran derketiye holê. Hilveşandina rejîma Bees ya Îraqê di destpêka sala 1382'an de û rizgar kirina gelên vî welatî di bin zulm û zora Seddam Husên dirêjiya pirosêsa vê guhartinê ye ku çend salan berî niha bi herifandina hikûmeta Taliban di Efxanistanê de da dest pê kirin û tê zanîn ku piştî wê jî ev pirosêsê dê dom bike. Şerê Emerîka dijî hikûmeta berê ya Îraqê hindeyî din ev devere êxistiye nava rewşeke hesas de, ku rêberiya Partiya me jî li hesastirîn cihê vê deverê, yanî Îraqê de niştecih e.

Di welatê me Îranê de, bi sedema nekêrhatîbûn û paşverû bûna girûpa deshilatbidest û li hişyariya xelkê û bêzariya wan ji vê taqimê û berxwedanî bi awayên cur bi cur pileziyek zêdetir bi xwe girtî ye. Ev berxwedanî û dijberiya micid, bi giştî rejîm nigeranê pêşeroja xwe kirî ye. Rejîm wek her demên din li cihê peyda kirina rêçareyên dirust û jêhat, hewara xwe bo tepeserî, zext û givaş û bi vî awayî dîsa şaşiyên berê yên xwe dubare diket. Mînaka berçav ya vê siyasetê vêdebirina berbijarên reformîst di hilbijartina gera 7'an ya Meclîsa Şêwra Îslamî di

destpêka bihara îsal de bû.

Ji bilî rewşa aloz û nebaş ya hundirî, di çar salên derbasbûyî de siyaseta nevneteweyî û bi taybetî Ewropayê dijî Komara Îslamî rontir û aşkiratir bûye. Ku xebat û tekoşîna rejîmê bo çêkirina çekên etomî, piştevanî kirin ji terorîzmê û maytêkirin di kar û barên Îraqê de alîkariyek baş bo vê ron bûnê kirî ye. Derheq pirs û xwastikên Kurdan jî dibe ez bêjim ku di hemû parên Kurdistanê de li gor pêşve çûnê, destkevt hene, bi xasmanî di Kurdistana Îraqê de. Her çend ku piştî hiloşîna rejîma Bees, Kurd di vê beşê de bi hemû van daxwaziyên ku hene, negihîştin, lê destkevtên baş jî di hemû waran de bi dest ketine. Tê çavnihêrî kirin ku di pêşerojê de destkevtên zêdetir jî hebin.

lewma dikarin bibêjin bihagiraniya kongireya 13'an di wê de bû ku di vê dema hesas de pêk hat û karî hin biryaran bide ku hevahengî tevî vê zirûfa ku di dever û Îranê hatine rojevê, hebin.

Guherîna dirûşma stiratêjîk ya partiyê ji Otonomiyê bo Federalîzmê û pejrandina Alaya Kurdistanê di vê Kongireyê de, li gor çi berhevdan û bo çi armancekê ne?

Guhartina vê dirûşmê û pesend kirina Alaya kurdistanê di Kongireya me de bi dîtina min bi tewahî pêka van guhartinane bû ku min di bersîva pirsa yekem de îşare pê kir û bersîva bicî û li gor hêvî û daxwazên siyasî yên gelên Îranê û bi taybet gelê kurd de bû. Ez li ser vê baweriyê me ku kongirê bi serbilindî li ser van guhartinane û hewcehiya dirûşmeke nû ku jêhatî xebata îro di Îran û Kurdistanê de be, Federalîzim bi dirûşma partiyê hilbijart. Ev dirûşme di vî serdemî de jêhattirîn û baştirîn dirûşm e ku dikare hêvî û daxwazên neteweyî û siyasî yên me di çarçoveya Îranê de bi dest bîne. Ceribandina welatên pêşverû û mezin û pirxulyaqet yên îro ên cîhanê jî ku bi metoda Federaliyê birêve diçin, vê rastiyê diselimînin.

Wek tu dizanî li birgehek ji pêrewa navxwe ya partiyê de hatiye ku "çi sekreterek nikare zêdetir ji du geran li dû hev xwe bo vê berpirsyariyê berbijar bike" û di kongireya 13'ê de ev biryare bi terzeke demokratîk hate peyrew kirin, ji kerema xwe hinek li ser girîngî û armanca vê biryarê bo me bas bike?

Ev birgeha di kongireya 12'an ya partiyê de hate nava pêrewa navxwe. Sedema wê jî dizivire ser baweriya partiya me bi pirensîpên demokratîk. Guhartina deshilatê yek ji bingehên hemû sîstemeke demokratîk e, lewma Partiya Demokrat ku bawerî bi vê pirinsîpa demokratîk hebû, hewce bû ku qanûnmendiyekê bike bo wê ku çi kesek yan girûpek di deshilatê da nekarin vê eslê bin pê bikin. Ev xale jî di kongireya 13'an de careke din hate pejrandin û bi kiryar jî hate rêvebirin. Bê şik ev xale zor pirensîpên demokratîk yên din jî ku di partiya me de birêve diçin û cihê xwe vekirine, ji şanaziyên partiya me ne û jêhatî wê ne ku ew serbilindane bihêne parastin û →

Hevpeyvînek bi birêz Mistefa Hicrî, Sekreterê Giştî yê PDK Îranê

Doma: R. 2

zêdetir bibin.

Cenabê te pêşeroja tevgera rizgarîxwaz ya gelên Îranê bi giştî û gelê Kurd bi xasmanî di vê rewşê de çawa dinirxînî?

Ez pitir ji hemû demekê pêşeroja tevgera rizgarîxwaz ya gelên Îranê û bi xasmanî gelê Kurd geş dibînim. Renge bo yekem car be di dîrokê de ku guhartinên hundir û derveyî bi vî awayê niha arîkar bin bo misoger bûna mafên berheq yên gelên bindest ji aliyekê û astê hişyariya neteweyî ya gelan bo nasîna mafên neteweyî yên xwe û xebat û tekoşîn bo bidestve anîna van mafane.

Ewa ku zêdetir min hêvîdar dike, eve ye ku di vî serdemî de hikûmetên zordar yên deverê çi din nikarin wek derbasbûyî bi dilxwaza xwe tevgerên gelan serkût bikin û niha dengê azadîxwaziya gelan digihîje guhê dinyayê û cîhan jî li ser van bi deng têt (xwedî derdikeve).

Ewa bo xwe jî alîkariya wê dike ku dengê gelan gurttir be û bi hewarek bilindtir daxwaza mafên berheq yên xwe bikin.

Niha tu wekî Sekreterê Giştî yê Partiyê çi çavnihêriyek ji gelê Kurd bi giştî û kadro û pêşmerge û endamên partiyê bi taybetî heye?

Ez li ser vê baweriyê me ku dem, dema karê bi kom e. Xebata me jî xebateke giran û dirêj e, eger em hemû bi hev re xemxorê tevgera xwe nebin û hemû beşdariyê têde nekin, serkevtin bi dest nahêt yan jî dê zor direng bikeve. Di vê derheqê de çi kurdeke berpirsyar û nîştimanperwer nikare û nabe bê alî bimîne, ji ber ku her kes li her cihekê be derheq bi pêşdeçûna tevgera rizgarîxwaz a Kurd, xwedî erk û wezîfe ye û dibe wê wezîfeyê encam bide.

Bê şik di vê derheqê de çavnihêrî ji endam û kadro û pêşmergên partiyê zêdetir e. Hest bi berpirsyarî kirin û fikirîn ji erkên girîng û pîroz yên me ku bidestve anîna hêvî û mafên rewa û berheq yên gelê Kurd li Kurdistana Îranê ye, dibe me hay bide ku bi moral (wire)eke bilindtir û hêvî bi pêşerojeke ron û geştir gavan bavêjin.

Gotara birêz Hesen Şerefî di rê û resma 25ê Gelawêjê, 59'mîn salvegera avabûna PDK Îranê

Hevalên hêja!
Xûşk û birayên rêzdar!

Îro yekşemî, 25'ê Gelawêja sala 1382'e Rojî, 59'mîn salvegera avabûna PDK Îranê ye. Her bi vê sedemê di pêş de izin dixwazim silavan bişînim bo canê paqij yê Pêşewa Qazî Mihemed, avakerê PDK Îranê û hemû kesên ku di avakirin û birêvebirina vê partiyê de, wefadarane xebitîne û canê xwe di pêxema bidestxistina armancên gel û partiyê de gorî kirine, li ser weyî hemûyan Dr. Qasimlo û Dr. Şerefkendî.

Herwiha divêt em bi çavê rêz û hurmetê mêzeyî kar û xebata hemû ev kesên ku di dema 59 salên derbasbûyî de parek ji jiya xwe di refa xebatkarên demokrat de ji bo xizmet kirin bi armancên vê partiyê terxan kirine, bikin.

Her bi sedema 59'mîn salvegera avabûna PDK Îranê, pîrozbahiyê ji hemû azadîxwazan û civatên xelkê kurdistanê bi giştî û bi taybetî endam û alîgirên Prtiya Demokrat li her cihekê ku hebin, dikim.

PDK Îranê 59 sal berî niha di 25'ê Gelawêja sala 1324'ê (1945) Rojî de, di zurofeke taybet de bi destên bihêz yên pêşewayê nemir Qazî Mihemed û hejmarek ji walatparêzên Kurd li ser bingeha teşkîlatî ya Komeleya J K (Komeleya jiyandina Kurd) ku ew jî di 25'ê Gelawêja sala 1321'ê (1942) de pêk hatibû, hate avakirin.

Avabûna PDK Îranê di pêvajoya xebata neteweyî ya gelê Kurd de, bûyereke girîng û dîrokî bû, hemû kesên ku di xebata neteweya Kurd de pispor in û li ser dîroka xebata wî neteweyî lêkolînê dikin, tekez dikin ku bi avabûna PDK Îranê bo cara yekem partiyeke nûjen bi programeke pêşkevtinxwazane hate orta siyasî ji xebatê û gelek wate û têgeh û mijarên siyasî yên nû ji rêya Partiya Demokrat ve hatin nava xebata siyasî ya gelê Kurd û zaf edet û tîtalên kevneşop wekî girêdayîbûn xebatê bi taqekes û serok eşîretan ve hatine ji nav birin.

Her wisa Partiya Demokrat yekem partî bû ku bo cara ewil piştî avabûna xwe di demeke kin de karî hêviya gelê Kurd bi awayekî Komarî di parek ji Kurdistana Îranê de ava bike û tama azadî û hebûnê di wê para Kurdistanê de bi gelê xwe bide tam kirin û bi vî awayî rûpeleke zêrîn bêxe ser rûpelên dîroka Kurd û serkevtineke mezin bo gelê Kurd misoger biket. Ji ber vê çendê hem avakar û xebatkarên cangorî yên vê partiyê, dibe →

Gotara birêz Hesen Şerefî di rê û resma 25ê Gelawêjê, 59'mîn salvegera avabûna PDK Îranê

Doma: R. 3

riha wan şa be ku partiyeke wisan avakirine û hem jî mîratgir û xebatkarên vê partiyê û civatên xelkê Kurdistanê dibe bi vê çendê serbilind bibin ku xwediyê partiyeke wisan in ku serbarê derbas bûyiyeke dûr û dirêj û pir serfiraz, dirûşmên wê bi giştî ku derikandina demokrasî û bidestxistina mafên neteweyî û azadiya gelê Kurd li Kurdistana Îranê ye, ne tenê her kevin nebûn û nemehiyan e, belkî di cîhana îro de zaftir ji her demekê rewayî û mirovahî bûna xwe selimandine.

Di çaxê 59 salên derbasbûyî de, PDK Îranê di pêvajoya xebat û berxwedaniya xwe de bi awayekê tevî dujminan ji aliyekê û tevî heval û dilsozên gelê Kurd ji aliyeke din ve liviya ye ku ev partiye ji bilî rabihoriya xwe, pêşeng û serbilind di nav xelkê Kurdistanê û azadîxwazên Îranê û gelê Kurd di parên din yên Kurdistanê bûye sedema hezkirina vê di nav gelê xwe de. Rola rêberî kirina bizava gelê Kurd li Kurdistana Îranê, bi jêhatî bi cih anî ye û baweriya civatên xelkê Kurdistanê bi awayeke berçav destve anî ye û di nav kom û civatên cîhanî û herêmî û Îranî û parçeyên din yên Kurdistanê de xwedîhitbar û bawerpêkirî ye. Bi partiyekê ku rêz ji bo nirx û buhayên mirovî didanê hatiye naskirin û di pêxema xebata bixwîn de mifah ji alevên nejêhat û sinca neşaristanî nebirî ye û amûrên nepîroz ji bo armancên pîroz destnîşan nekirî ye.

Bê şik ev hitbar û nifûz û baweriye ji bo Partiya Demokrat pêk nedihat, hekî ev partiye xwediyê siyaseteke rast û dirust û rastbînane nebiba, dirûşmên vê ji hêvî û daxwazên xelkê Kurdistanê ve çavkanî negirtiba, hekî cangorîtî û wefadariya xebatkarên vê partiyê ev hinde zaf neba û civatên xelkê Kurdistanê bi çavkaniya man û domandina xebat û piştevaniya fermî û here qahîm ya xwe nezanî ba.

Hevalên xweştevî!

Em 59'mîn salvegera avabûna partiya xwe di demekê de digirin ku hin guhertin di herêm û Îranê de pêk hatine ku her yek ji wan di cihê xwe de bandora rasterast û nerasterast li ser zurofa Îranê û xebata rizgarîxwazî ya gelê Kurd û herwisan li deverê didanên. Di qada herêmî û di vê dawiyê de, em şahidê hilveşandina rejîmekî nedemokratîk di Îraqê de bûn ku piştî êrîşa hevalbendan bo ser deshilata Bees û Sedam Husên hate holê. Ew bûyera bû sedema tirs û nigeraniya dîktatorên din yên deverê û li ser hemûyan Komara Îslamî a Îranê kete tirs û xofê, bi taybet ku dirûşma êrîş bo ser Îraqê di wateya xwe de rû ji hemû hikûmetên dîktator yên herêmê bû. Her di vê demê de ev bûyere ji bo gelên bindest û daxwazkarên azadî û demokrasiyê bû bi cihê keyfxweşî û pêşwazî kirinê, ji ber ku rêze dîktatorên deverê ji hev vediqetin û parek ji xelkê zulimlêkirî yên deverê yanî xelkê Îraqê di bin siya dîktatoran de derdikevin û gelê Kurd di vê para Kurdistanê de digihîjne beşek ji mafên berheq yên xwe. Ew guhartine, zengila ji xwe ketinê ye ku dîktatorên herêmê vediciniqîne, vê zengilê wisan kir ku ev deshilatên dîktator zêdetir ji hev nêzîk bibin û pêşiya vê pêvajoyê bigirin ku di encama êrîş bo ser Îraqê û herifîna dîktatoriya Bees dikeve û ber bi van dimeşe. Ji ber vê çendê ye ku hikûmetên han bi taybet Komara Îslamî ya Îranê di du warên hundir û derveyî de ketine cehd û tekoşîna xwe derbaskirin ji encama vê pêvajoyê. Hekî em di vê pêwendiyê de mêzeyî gavên Komara Îslamî bikin, derdikeve ku di sala derbasbûyî heta niha, çawa tevî çapemeniyên serbixwe û weşanên negirêdayî bi rejîmê û ronakbîran riftar kir; çawa hilbijartina 7'mîn gera Meclisa Şêwra Îslamî bi wî awayekê tiraneyî bi rêve bir û çi şermezariyek ji xwe re kirî, bo vê çendê ku dengê neyarên derveyî welêt û yên nav deshilatê de bifetisîne û destê serkûtkarên xwe vekirî bihêle ku şermezariya wekî doza kuştina Zehra Kazimî biafire, yan destên van li kuştina rojnae ya xelkê sivîl û bi taybetî kasibkarên herêmên sinûr û qirkirina azadîxwazan wekirîtir bike. Bi nêrîna rejîmê ev cure riftar û dijbersîvane dê bikarin tirs û xofê di dilê xelkê de pêk bînin û bi awayekê wan ditirsîne ku şiyana nerazîbûn û dilxweşiyê bi van guhertinên ku di herêmê diqewimin, hebin.

Di derveyî Îranê de jî hewil da bi maytêkirin di kar û barên Îraqê de rewşê pitir aloz bike û bi têkderiyên xwe ne evlehiyê di vî welatî de zaftir biket û bi qewlê xwe şerê tevî Emerîka di nav Îraqê de bi liv û haydana hinek girûp û taqimên ser bi rejîmê û bi beşdariya rasterast ya xulamokên Sipah û Îtilaatê di van xirabkariyên Îraqê de pişikdar be û bi qewlê xwe pêvajoya dest pêkirî di Îraqê de ji nav bibe. Lê di nava welêt de ne tenê her nekarî dest bi devê xelkê ve bigire û wan bitirsîne, belkî →

Gotara birêz Hesen Şerefî di rê û resma 25ê Gelawêjê, 59'mîn salvegera avabûna PDK Îranê

Doma: R. 3 û 4

tirsa xelkê ji rejîmê serbarê ew hemû serkût û givaşa ber bi zor bûnê û aşkirabêjî û helwêst girtina nerazî û azadîxwazan ji her demeke din berçavtir e. Eva ku ji bo asteng kirina bandorên vê pêvajoyê jî di deverê de dest pê kirî ye û bi encam digehîne, çi car nikare merema Komara Îslamî bicih bîne, ji ber ku ev nermebayê demokrasiyê bi yekcarî ji aliyê hêzên leşkerî yên biyanî ve dest pê nebûye ku bi xirabkarî û kiryarên terorîstî were teror û asteng kirin, bandora van guhartinane ji rêya xwe ve di bîr û ramanan de cihê xwe vekirî ye û di encamê de di welatê me de jî cihê dîktatoriya reş ya Komara Îslamî lêj diket.

Di qada navneteweyî de Komara Îslamî a Îranê, tevî çend pirsên taybetî û qeyranên aşkira rû bi rû ye. Doza xebatên rejîma Komara Îslamî ji bo bidestxistina çekên etomî û dewlemendkirina uranyûmê, tevî Ajansa Navneteweyî ya Enerjiya Etomî û hêzên mezin û li ser hemûyan Emerîka ne tenê veneqetiya ye, belkî ber bi aloziyên zaftir diçe. Di vê derbarê de hevdozî û yekdengiya welatên Ewropayî bi Emerîkayê re, bi taybetî Elmanya, Firanse û Birîtanya ku rejîma Komara Îslamî hisabeke zaf li ser asteng kirina van di kêşeyên etomî de dikir û ev gefên ku Îsrayîlê ji bo êrîş kirina ser îdare û dezgehên etomî yên Komara Îslamî dike, tevî ev helwêstên nabicî û ne berpirsyarane ku parek ji berpirsyarên rejîma Komara Îslamî digirin û didene eyanê û ev hemû peymanşikandin û wefadar nebûn bi pirensîpên navneteweyî ji aliyê rejîmê ve û gef kirin bi peşîmanbûn ji îmza kirina protokola pêşîgirtin ji pêşdebirina çekên etomî, zurof û kirîzeke wisa ji bo Komara Îslamî afirandine ku nahê bawer kirin bi fend û fêlên Melayî jê derbas bibe. Ji ber ku pirsa bidestxistina çekên etomî, bi tenê pirsek pêwendîdar bi welatekê yan du welatan nine, şûrê rût ku di destê mestan de be, her aliyekê dêxe tirs û xofê.

Ji bilî vê çendê xebata cîhanî ya dijî terorîzmê bi vî awayê pêwîst nehatiye wate kirin û cih negirtî ye, lê di nefsa xwe de bizavek e ku dijî diyaredeyên nehez û kirêt ku mixabin niha bi awayekî zor kifş û eyan pêşketî ye û mifah wergirtin ji alevên pêşketî rêjeya zirarlêdan û qurbanî girtinê gelek zaf kirî ye, lê ev kiryarên han tiştek nine ku cîhan nedîtî bigire û li hember terorîst û terorîstperweran bêdeng bibe.

Rejîma Komara Îslamî ya Îranê jî ku navê wê bi terorîst hatiye naskirin, her rojê di cihekê de şûndevs û cihpêyên wê di kiryareke terorîstî de tê dîtin û tê şermezar kirin, ne dikare vê diyardeyê wekî parek ji kakil û naveroka xwe ji xwe dûr bike û ne jî dikare li hember xebata dijî terorîzmê bo herdem berxwedaniyê biket.

Partiya me, xebatkar û rêberên wê ku goriyên aşkira ya terorîzma Komara Îslamî ne, serbarê mehkûm kirina terorîzmê ji hêla her kes û aliyekê û li dijî her kes û aliyekê jî bihête encamdan, xwe di eniya dijî terorîzmê dibîne û piştevaniyê jê dike.

Dijberiya Komara Îslamî li gel demokrasiyê û bi qebahet zanîna vê wek diyardeyek Rojavayî û bi pêpeskirina maf û azadiyên xelkê Îranê bi vê hêcetê ku tevî bîra teng û paremayî ya rejîmê dij e û ev cudahî danana ku di navbera gelên Îranê û peyrewên ol û ayînên cuda ji bawerên olî yên rejîmê tê peyrew kirin, li cem vê zulmê û bin pê kirina mafê jinan wekî niviya civakê xuya û berçav e, aliyek din ji newekheviya Komara Îslamî tevî zurofa serdem û geşandina civaka pêşverû ye ku zaf caran di qadên cur bi cur de pirsgirêk û alozî jê dikevin û rûçikê Komara Îslamî, wekî rejîmeke neserdemî û dijî mafê mirovan derxistiye holê.

Bi giştî û kurtî: Ev givaş û zexta ku di hundirê welêt de ji aliyê civatên xelkê azadîxwaz û ronakbîran ve ketiye ser rejîma Îslamî û ew xebatên li halê geşandinê ku di hundirê Îranê de dijî Komara Îslamî di holê de ye ji aliyekê û ev qeyranên herêmî û navneteweyî ku li hemberî Komara Îslamî ya Îranê derketine holê, ev qas biçûk û ne girîng ninin ku Komara Îslamî bikare di bin vî barê giran de derkeve. Hemû ev zurof û qeyranên ku rû bi rûyê rejîmê bûne, hemû dest didin destê hev ji bo hejyana bingehên rejîmê û berfirehtirbûna meydana xebata azadîxwaz ya gelên Îranê, dijî vê rejîmê. Ji ber vê çendê em dikarin bibêjin ku pêşeroja xebatê ron û roja rizgariya gelên Îranê ne ev qas dûr e.

Mijareke din ku ez dixwazim di vê roja pîroz de îşarê pê bikim, eva ye ku wek hemû aliyek agehdar e, kêmtir ji du mehan berî niha, kongireya sêzdehem ya Partiya me bi serkevtin ve hate lidarxistin, di vî warî de dixwazim bi bîra we bînim ku ew propagendeyên jehrdar yên Komara Îslamî û neyarên gelê Kurd, ku di pêş kongirê de belav dikirin û xewna vê çendê didîtin ku Partiya Demokrat dê di vê kongirê de ji hev veqete. Diyare berê û di dema girtina her kongireyeke Partiyê de, propagendeyên han hatine belav kirin, lê kongireya sêzdehem jî, wekî kongireyên din, ev propagendane ji hev qetandin û nigeraniya dost û dilsoz û hêviya di dilê dijmin de kire bilqa ser avê. Seh bi berpirsyarî kirina yek bi yek ya xebatkarên demokrat, hilgirtina dirûşma misogerkirina mafên neteweyî yên gelê Kurd di çarçoveya Îraneke Demokratîk ya Federal de û ev "zerfiyet"a ku di Partiya Demokrat de tê dîtin û ev hitbara ku di nava kom û civatan de heye û herwiha ev baweriya ku civatên xelkê Kurdistanê bi PDK Îranê hene, ev Partiya gihandiye zurofekê ku bi keyfxweşî ve dikare di her guhartineke çavnihêrkirî yan ku nepêşhatî de, Hespê xwe zîn bike û siwarçakiya xwe bêtir ji vê çendê jî nîşan bide.

Îro cejn e û salvegera avakirina Partiya xweştivî ya me ye, axavtina xwe bi dawî tînim û rê bi birêveçûna programên şahiya vê hincetê didim.

Silav ji civatên xelkê Kurdistanê, piştevanê herdem yê Partiya Demokrat
Silav ji girtiyên azadiyê yên çepergirtî di benda bêdadiyê
Silav ji malbatên serbilind yên şehîdan
Serkevtî be xebata azadîxwaz ya gelê Kurd di Kurdistana Îranê bi rêberiya PDK Îranê,
Hevgirtîtir, bihêztir, pirşiyantir û dijminşikêntir be PDK Îranê, partiya Qazî, Qasimlo û Şerefkendî
Her bijîn, cejna we pîroz, şad û serkevtî bin

Guhartina dirûşma stiratêjîk bi çi armancekê?

Têmûr Mistefayî

Dirûşma bi nav û deng ya **Demokrasî bo Îranê** û **Otonomî bo Kurdistanê** ku pitir ji 50 sal dirûşma stiratejîk ya Partiya Demokrat a Kurdistan a Îranê bû û di dil û hundirê piraniya xelkê Kurdistanê de riha xwe cih kiribû û ew dirûşme bibû bi parek ji çand, dîtin û nêrînên xelkê Kurdistanê û di pêxema vê dirûşmê de hezaran xortên jêhat yên demokrat û dehan hezar kes ji xelkê Kurdistanê canê xwe fida kirin û hezaran kesan jî di pêxema wê de zîndanî kêşane û eşkenceyên rejîmê tehemul kirin, wisan riha xwe di nav dilê xelkê me de kutabû, peywendiyeke wisan kûr ya siyasî û atifî di nava xelkê û vê dirşûmê de pêk hatibû ku guhartina wê belkî bo hinek kesan pirsê biafirîne û bi awayekê bi beyavgirtin ji rêbaza eslî ya Partiya Demokrat bizanin.

Di pêş de pêwîst e bêjîn ku hilgirtina wê dirûşmê di çaxê berê dê û hewildan bo misoger kirina wê, xizmeteke zaf bi pêşdeçûn û xurt bûna hesta neteweyî kirî ye û xortên Kurd di qonaxên cuda cuda de bi teblîxata vê dirûşmê û têgehandina takê Kurd ji maf û azadiyên wî û agahî bo civatên xelkê û haydana wan bo kombûn li devra vê dirûşmê, çepera xebatê dijî rejîma dijîgelî û kevneperest a îranê yek li pey yek germ parastî ye û di kom û komeleyên cîhanî de jî bo nasandina Kurd û pirsa rewa ya wan hewl hatiye dayîn û her yek ji wan hewil û bizavane ku doza Kurdî di asta navneteweyî de wekî pirseke rewa û adilane aniye holê û niha li derveyî Kurdistanê, bo Kurdan zaf dostên azadîxwaz peyda bûn ku di pêxema pêşdeçûna armancan de piştevanê me ne.

Dr. Qasimlo:

"Mafê diyarî kirina qederê, mafê selmayî û bê vir û wir yê her gelekê ye, em jî alîgirên mafê diyarî kirina qedera xelkê Kurdistana Îranê bi destê wî gelî bi xwe ne û di pêxemê de xebatê dikin"

Diyarî kirina dirşûma Otonomiyê di qonaxên berê de daxwaza Kurdan ya dawî nebûye û qet Partiya me li ser vê baweriyê nebûye ku ev dirûşme baştirîn rêya çareserkirina pirsgirêka Kurd di Îranê de ye, belkî partiyeke berpisyar û rastbîn di her qonaxekê de li gor nirxandina rewşa hundir ya Îranê û rewşa welêt dirûşmê diyarî diket. Di dema derbas bûyî de partiya me lewma dirûşma **Demokrasî bo Îranê** û **Otonomî bo Kurdistanê** bi dirûşma stiratêjîk ya xwe hilbijartibû, çunkî li ser vê baweriyê bû ku bo vê qonaxê ev dirûşme jêhatî ye û her di wê demê de jî li ber çavê partiyê û rêberên wê bizir nebûye ku gelê Kurd wekî neteweyekê mafê diyarî kirina qedera xwe heye û eva jî di progrema xwe de cih kirî ye. Eger em mêzeyî edebyat û bîr û nêrînên rêberên partiyê di berê de bikin, bo me derdikeve ku Xudmuxtarî tenê hilbijarde û bîra Partiya me nebûye, belkî Otonomî dirûşma jîhat ya serdem bûye. Bo selimandina vê rastiyê jî em dixwazin çend nimûne ji bîr û nêrînên rêber û herwiha progrema partiyê di dêrên jêr de bêxine berçav:

Dr. Qasimlo di hevpeyvînekê de li gel Rojnameya Rahi Eranî (Rêya Eranî) li sala 1367'an ku di rojnameya KURDISTAN'ê hejmara 145'e de çap û belav bû, dibêje:

"Mafê diyarî kirina qederê, mafê selmayî û bê vir û wir yê her gelekê ye, em jî alîgirên mafê diyarî kirina qedera xelkê Kurdistana Îranê bi destê wî gelî bi xwe ne û di pêxemê de xebatê dikin".

Şehîd Dr. Qasimlo didomîne û dibêje: "Li gel hemû evane de jî dixwazim bibêjim ku gelê Kurd li warê diyarî kirina qeder û çarenivîsê ve cudahiyek li gel gelên din heye, ew jî eva ye ku Kurd di Îraq, Turkiye, Sûriye û Îranê de dijîn, dabeş kirineke destçêkirî bi ser xelkê Kurdistanê de hatiye sepandin, rojekê eva bihête holê, hevgirtina Kurdan xwe nîşan dide".

Dr. Sadiq (Seîd) Şerefkendî di hevpeyvînekê de li gel Elî Kiştger li Reojnameya Fidayî, Cozerdana 1371'an de dibêje:

"Bi nêrîna me, bo her yek ji neteweyan di Îraneke Demokratîk de divêt mafeke taybet bihête berçav girtin ku rêya çareseriya giştî bo Irene, ew jî sîstima Fidratîw e".

Her wiha di hejmara 122 ya rojnameya KURDISTAN'ê, sala 1361'an de hatiye:

"Pirsgirêka neteweyî di Îranê de dikare bi şiklê Fidratîwî jî bihête çareser kirin. Partiya Demokrat rêz ji xebata hêzên siyasî di wê pêvajoyê de digire û li ser vê baweriyê ye ku gelê Kurd ji Îranê ne cuda ye û diyarî kirina mafê hakimbûna tevan li ser qedera xwe de bi merc û pîvana hewce bo cihgirtina demokrasiyê dizane. Di pêvajoya geşandin û pêşketina demokrasiyê de, Federalîzm tê wateya beşdarî kirina piraniya xelkê di rêvebirina mafê hikumdariyê de ku bi xwe çavkaniya wî mafê ne".

Dr. Sadiq Şerefkendî:

"Bi nêrîna me, bo her yek ji neteweyan di Îraneke Demokratîk de divêt mafeke taybet bihête berçav girtin ku rêya çareseriya giştî bo Îranê ew jî sîstima Fidratîw e"

Demeke zaf berî Kongireya sêzdehem, wate piştî bûyera 11'ê Siptambrê û êrîşa hevalbendan bo ser Efxanistanê û ragehnadina şerê cîhanî yê dijî eniya terorîzmê, paşan êrîşa Emerîka û Hevalbendan bo ser Îraqê, hevdozên siyasî û stiratêjîk yên herêmê bi giştî mijûl in ber bi guhartin û reforman diçin û deshilata kevneperest ku di berê de bi sepandina dîktatoriyê dijî xelkê xwe ji hovtirîn çekên tevkuj mifah wergirt û bêrehmane xelkê xwe serkût dikir û di dunyayê de jî kesê deng nedikir, kete çepera şereke berfire →

Guhartina dirûşma Stiratêjîk bi çi armancekê?

Doma: R. 6

li gel cîhana pêşverû ku bê guman di wî şerî de eniya kevneperest û terorîzmê têkçûyê eslî ye û yê ku serdikeve, eniya cîhana pêşketî ye. Eger heta çend mehên berê, Ewropayiyan bo parastina qazanc û berjewendiyên xwe li hember Emerîka de eniyeke tund û gurr dijî êrîşa Emerîka û hevalbendan bo ser Îraqê kiribûn, niha têgehiştine ku domandina wê rêbaz û rêrevê ji bilî zererê, qazancek bo wan nine û ji aliyê din jî Emerîka ku wisan dizanî bi tenê dikare armancên xwe pêşde bibet, têgehiştî ye ku bi tenê û bê hevkariya xelkê din, nikare bi hêsanî bigihîje armancên xwe, lewma ji hin daxwazên xwe paşdekêşe kirî ye. Di rastî de curek sazan di navbera Emerîka û Ewropayê de bo berevanî li gel diyardeya terorîzmê, pêpes kirina mafê mirovan û kuntrol kirina çekên Biyolojîkî û Etomî derketitiye holê ku roj bo rojê ber bi baştir bûnê diçe û wisan xuya dike ku encama vê alîkariyê di berjewendiyên gelên herêma Rojhilata Navîn û hemû dunyaya pêşverû de be.

Ragehandina projeya **Rojhilata Navîn ya Mezin** ji aliyê serokê bihêztirîn welatê cîhanê ji aliyekê û jor de çûna pileya hişyariya siyasî ya xelkê herêmê ji aliyeke din, ku encama xebateke dûreçûna xelkê Îranê dijî kevneperestiya zal bi ser welêt de ye, mizgîniya pêşerojeke ron dide me. Bo nimûne eger em çav ji rewşa Îrana bin deshilata Axundî bikin û helwêstek ji vê zurofê û nirxandineke kurt li ser bikin, gelek bi hêsanî bo me xuya dibe ku guhertina rejîma kevneperest ya Îranê bi bazneya van guhartinane de ye. Rejîma Îranê bi piştevanî û beşdarî kirina çalakane ji terorên sê deheyên derbas bûyî û derketina cihdestên wê di teroran de li zaf cihan bi giroveyên haşahilnegir, hewl dan bo bidestve anîna çekên Etomî ku xetereke mezin bo herêmê û pêpeskirina berdewam ya mafê mirovan, tejî kirina girtîgehan ji azadbîran, şikandina pênûsan, serkût kirina xelkê bizalhatî ji bêkarî, fisad (gendelî) û zaf diyardeyên ne jêhat yên dine civakî, berpêng xistin ser rêya aştiya Rojhilata Navîn (Filistîn û Îsrayîl) bi piştevanî kirin ji rêxistinên terorîstî, tûşî qeyran û kirîzeke wisan bûye ku îmkan nine jê derbas bibe û direng yan zû rejîma Îslamî ya Îranê bi wî derdî diçe ku hevalbendên wê wekî (Îraq – Taliban) çûn.

Lêre da em dê îşareyekê bi bilind bûna hişyariya neteweyî û hatine meydana gelên din yên Îranê bikin ku mijûlê pêkanîna partiyên siyasî û kom û civînên cur bi cur in bo bidestve anîna mafên neteweyî yên wan û heta tê ew hewil û tekoşîne berfirehtir û bi bernametir dibe.

Kongireya Sêzdehem bi berhevdana wan rastiyane, behseke kûr û berfireh di paçvekirin di programa partiyê de kir û bi balkêşandin li ser rewşa herêm û têgehiştina wê rastiyê ku guhertinên di Îranê de tişteke hetmî ye, hate ser wê baweriyê ku dirûşma **Demokrasî bo Îranê û Otonomî bo Kurdistanê** bi dirûşma **"Misoger kirina mafên neteweyî yên gelê Kurd di çarçoveya Îraneke Demokratîk ya Federalî de"** biguhore.

Hilgirtina dirûşma Federalîzmê bo zurofa niha hitbareke qahîmtir bi Kurdan û xebata rewa ya vî gelî dibexşîne û di rastiyê de bûna rejîmeke demokratîk ya Federalî di Îranê de, bi balkêşandin li pêkhateya civaka Îranê ku ji şeş neteweyên cuda pêk hatî ye, pir bi cî ye û hatine serkara rejîmeke demokratîk ya Federalî ku di programa partiya me de hatiye cih kirin, çend girentiyek bo cihgir bûna demokrasiyê dide. Ji wana:

Dabeş bûna deshilatê, beşdarî kirina gelên Îranê di darêtina siyaseta Îrana pêşîn de û eva wisan dike ji aliyekê çi gelek nekeve goşegîrî û bazine kirinê û ji aliyekî din rejîmeke navendî ji holê nebe ku bikare bo serkût û paşverû hêlana gelên Îranê kompoloyan bimeşîne.

Bi kurtî sîstema Federalî sîstemeke berdil û azad e ku gelên Îranê li ser daxwaza xwe bi hest pêkirin bi qazanc û berjewendiyên hevbeş bi hev re pêk tînin. Hemû gelên Îranê ku bi dilê xwe ev rejîme pêk anîne û di birêve birinê de beşdar in, bo geşandin û pêşde çûnê, pir hewil û tekoşînê ji xwe nîşan didin.

Serdana şanda Yekîtiya Nîştimanî ya Kurdistanê Ji Deftera Siyasî ya PDK Îranê

Bi hinceta serkevtina Kongireya Sêzdehem ya PDK Îranê, demjimêr 5'ê piştînîvroya roja yekşemî 1'ê Xermanana 1383'ê Rojî (22.08.2004), şandeke Yekîtiya Nîştimanî ya Kurdistanê bi serokatiya birêz Dr. Kemal Fuad Endamê Mekteba Siyasî ya YNK'ê tevî hejmarek ji endamên serokatiya wê partiyê serdana Deftera Siyasî ya PDK Îranê kir.

Heyeta mêwan ji aliyê şandeke Deftera Siyasî û rêberiya PDK Îranê bi serokatiya birêz Mistefa Hicrî, Sekreterê Giştî yê Partiyê bi germî hate pêşwazî kirin.

Her 2 şandan di rûniştineke 1 seetî de pirsên girîng yên peywendîdar bi rewşa Îraq û Kurdistana Îraqê xistine ber bas û dîtin û nêrîn hatin guhartin. Herwiha her 2 şandan li ser peywendiyên dostane û birayane yên Yekîtiya Nîştimanî ya Kurdistanê û PDK Îranê tekez kirin.

Li derveyî welêt alîkariyên malî yên xwe bo Partiya Demokrat ya Kurdistana Îranê bidine wê hesaba bankî:

C.C.P PARIS 68040
M020
FRANCE

Fîşeya Bankiye xwe jî bo wê adrêsê Poste bikin:

A.F.K.B.P.102 75623
PARIS CEDEX 13
FRANCE

Xebatên Îranê yên ji bo bidestxistina çekên etomî

Azad. Kurdî
azad@kurdistanmedia.org

Xebatên Îranê yên ji bo bidestxistina çekên etomî vedigere bo serdemê deshilatdariya rejîma dîktator ya Pehlewî (Şahenşahî) a berê li Îranê. Şahê Îranê di sala 1974'an de Rêxistina Enerjiya Etomî ya Îranê damezirand. Di sala 1975'an de, Îranê dest bi **bernameya lêkolînên li ser çekên etomî** kir. Wê demê ji bo çêkirina reaktor (sentral) ên Enerjiya Etomî ya Îranê welatên Emerîka, Firanse û Elmanya Federal hevkarî dikirin. Xebatên şirketên Elmanî bo avakirina wan reaktoran piranî li Buşehr û Darxowînê dihate meşandin.

Şahê Îranê di sala 1974'an de Rêxistina Enerjiya Etomî ya Îranê damezirand

Piştî serkevtina gelên Îranê di serhildana sala 1979'an de û hiloşandina rejîma dîktator ya Paşayetiyê, hikûmeta Îslamî bi serokatiya Xumêynî deshilata Îranê bidestxist û bi ser qedera gelên Îranê zal bû. Hikûmeta Xumêynî, di sala 1983'an de xebatên li Buşehrê, ji nû ve lidarxist. Elmanya bi sedema dom kirina şerê di navbera Îran û Îraqê de xebatên xwe yên ji bo avakirina reaktorên etomî yên Buşehrê – ku tê gotin di serdemê rejîma berê de karê damezirandina wan 75 ji sedî qediyabû – sekinand. Hevkariya etomî ya Îranê piştre li gel dewleta Arjantînê da dest pê kirin. Tê gotin ku di sala 1987'an de, Arjantînê uranyûma dewlemendkirî firote Îranê.

Lê, di van deh salên derbas bûyî de xebatên etomî yên Îranê piranî bi dewleta Rûsiyayê re meşiyane. Rûsiya niha hevalbendê sereke yê Îranê bo çêkirin û bidestxistina bombên etomî ye.

Doza bidestxistina çekên etomî yên Îranê ketiye rojeva siyasî ya cîhanê

Siyasetên têkderane û terorîstî yên hikûmeta Îslamî ya Îranê, aqibet tirs, şik û guman bo zaf ji dewletên cîhanê û bi taybetî welatên Ewropayê re anî holê ku tevlî helwêsta Emerîka bibin. Hetanî berî Februarya 2003'ê Îranê, Rêxistina Enerjiya Etomî ya Navneteweyî ji hebûna reaktorên di bin avahiyên Netenzê ji bo bidestxistin û dewlemendkirina uranyûmê agehdar nekiribû. Emerîka jî bi salan bû hewil dida ku civaka navneteweyî ji xebatên Îranê yên xef û nepenî ji bo bidestxistina çekên etomî hişyar biket.

Doz demekê xurt bû ku sê welatên bihêz yên Ewropa (Firanse, Elamniya û Îngilistanê) di çend daxuyaniyan de dijî xebatên Îranê ji bo bidestxistina bombên etomî helwêst girtin. Di encamê de hikûmeta paşverû ya Îslamî a Îranê neçar kirin ku di Oktobra 2003'an de pertokola dijî bikaranîn û pêşxistina çekên etomî îmza biket.

Serokên dîndar yên hikûmeta Îslamî ya Îranê piştî îmza kirina pertokolê, wisan zanîn ku pirsgirêka wan bi Rêxistina Enerjiya Etomî bi dawî bû! Lewma piştî çend roj ji îmza kirina pertokolê wan da xuya kirin ku ew biryar demî bûye û Îran dê xebatên xwe yên dewlemendkirina uranyûmê bidomîne. Dewleta Îranê îdia dike ku dewlemendkirina uranyûm û çekên din yên etomî – û heta kîmyayî jî – aştîxwazane ne. Di halekê de ku armanc û kiryarên hikûmeta Îslamî ya Îranê berevajî wê îdiayê didin selimandin.

Doza Etomî ya Îranê mijara bingehîn ya civîna meha Septemberê ya Rêxistian Enerjiya Etomî dibe

Di wan çend civînên mehên çûyî yên Rêxistina Enerjiya Etomî de Îran bi hevkarî nekirin û pêşî girtin ji serdana lêgerên Rêxistina Enerjiya Etomî hate mehkûm kirin. Herwiha hikûmeta Îslamî ya Îranê bi pêpes kirina naverok û birgehên îmza kirî yên pertokolê hate sûçdar kirin. Di civîna salane ya Rêxistinê de qirar e biryara eslî li ser doza etomî ya Îranê bihête dayîn. Hêjayî gotinê ye ku eger doza etomî ya Îranê di rapora vê rêxistinê de nehê pejirandin, dê doz ji Konseya Ewlekariyê ya Rêxistina Neteweyên Yekbûyî re bihête şandin.

Di vî halî de renge hikûmeta Îslamî bi baykot û hisara abûrî û hwd … re rû bi rû bibe. Elmaniya, Firanse û Îngilistan sê dewletên pêşniyarkar yên biryarnama dijî hikûmeta Îslamî ya Îranê qasî 50 ji sedî ya hinartin (sadirat)a Yekîtiya Ewropayê bo Îranê pêk tînin. Rastî û sedem û biryar wiha xuya dikin ku ev sê welat xebatên etomî girîngtir ji ticareta xwe bi Îranê re dihesibînin. Lewma ji çaxekê berî niha ve ye ku mijara **xebatên etomî yên Îranê** careke din bi qasekî kûr û berfireh bala medya û komeleyên siyasî yên navneteweyî bo aliyê xwe rakêşa ye.

Reaktora Buşehrê 2 salên din dê dest bi xebatên xwe bike!

Rojnameya **Sandî Taymz** çapa Birîtanya, li gor gotina Can Boltin, Cihgirê Wezîrê Karê Derve yê Emerîka di kar û barê zêrevanî kirina çekên tevkuj de dibêje: "Di dan û standinên navbera 3 welatên Ewropayê bi nûnerên Îranê re, wan gotibû ku eger Tehran bixwaze û îrade biket, dikare di çend mehên

→

Xebatên Îranê yên ji bo bidestxistina çekên etomî

Doma: R. 8

pêş de bi qasekî pêwîst uranyûm û mewadên din bo çêkirina bombên etomî çêbike û ..., ji bo gihîştin bi wê armancê Îranê tenê 3 sal navber heye. (1)

Herwiha Esedulah Seborî, Cihgirê Reaktorên Rêxistina Enerjiya Etomî ya Îranê di roja şemiyê 21.08.2004'an de di daxuyaniyeke çapemeniyê bi nûçegihanan re got: "2 salên din reaktorên Buşehrê dê xebatên xwe dest pê bikin". (2) Gotina navbirî wê dide xuya kirin ku heta sala 2006 ya Zayînî xebatên wê reaktorê dest pê dibin.

Wî herwiha anî ziman ku divêt em qasê bikarbirina budce (pere)ya 800 mîlyon Dolarî ya di navbera Îran û Rûsiyayê hetanî 1 mîlyar Dolarî zêde bikin.

Raya giştî ya navneteweyî nabe bêdeng û bêhelwêst bimîne

Raya Giştî ya navneteweyî li hember wan siyaset û armancên qirêj û mirar yên Komara Îslamî ya Îranê bo bidestxistin û çêkirina çekên etomî û tevkuj ji bo kiryarên terorîstî, têkderane û gef kirin li ser ewlekarî û tenahiya welatên cîhanê nabe bêdeng û bêhelwêst bimînin. Bê şik rejîmek wiha serkêş û dîktator bi van rikeberiyên xwe li gel Rêxistina Enerjiya Etomî, divêt tevî Rêxistina Neteweyên Yekbûyî û li gor yasa û qanûnên navneteweyî rû bi rû bibe.

(1), Radiyo Ferda, roja şemî, 21.08.2004
(2), Rojnameya Hemşehrî, çapa Tehranê, 22.08.2004

Derhênera Kurd, Eyşê Polat Xelata Zîv ya Festîvala Fîlman ya Lokarnoyê wergirt

Di encama birêveçûna 57'mîn Festîvala Fîlman ya Lokarno, derhênera Kurd Eyşê Polat xelata Zîv ya vê Festîvalê wergirt.

Derhênera Kurd ev xelat bo Fîlma xwe "En Garde" wergirt. Çîroka Fîlmê behsa dostîniya keça Kurd ya penaber, Bêrîvan û keça Elmanî, Elîsê di xaniyekî perwerdekirinê yê Katolîkan de dike.

Eyşê Polat di sala 1970'î de li bajarê Meletî li Kurdistana Turkiyê ji dayik bûye. li temenê 8 saliya xwe, yanî di sala 1978'an de, ew li gel Malbata xwe koçberî Elmaniya bû.

"En Garde" Fîlma wê ya şeşem e. Ji bilî Fîlma "Auslandstournee" (1999), hemû fîlmên wê kurt in.

Hêjayî gotinê ye ku Fîlma "En Garde" ji aliyê Kanala televizyonê ya Elmanî (ZDF) û çêkirina Fîlmên navdar X- Filme ve hatiye çêkirin.

Festîvala Lokarno ya Fîlman yek ji giringtirîn Festîvalên Fîlman yên li Ewropayê ye.

Jêder: Malpera Amude.com

Bo xwendina weşan û belavokên PDK Îranê û wergirtina zanyariyan derheq Partiyê, mêzeyî wan adresane li ser Înternêtê bikin:

www.kurdistanmedia.com

http://www.pdk-iran.org

E- mail:

info@kurdistanmedia.com

pdkiran@club-internet.fr

Bernameyên Radyo Dengê Kurdistana Îranê li ser înternêtê guhdarî bikin:

www.rdki.com

Email:

rdk_iran@yahoo.com
daneshjooyekurd@yahoo.com

Demokrasî, biha û piratîka wê

Beşa 7

Kurmanc Hakkî
hejar@yahoo.com

Hizra piraniya dengan

Me di gotara berê de basa şeriyeta demokrasiyê li mêzegeha teoriya Buchanan û Tullock kir. Di wê beşê de em dê ser hizra piraniya dengan rawestin:

Douglas Rae (1969) teoriya pêkhatinê li ser bingeha biheq zanîna mafê biryardanê bi piraniya dengan xiste rojevê. Rae bona teoriya xwe distûreke bingehîn ya xeyalî saz dike û têde senaryoyên cur bi cur yên hilbijartinê pêşdîtin dike. Li gor dîtina Rae dema hilbijartinê mirov dibin taqeyek siyasî (political individualist) li gor wê hizrê mirov dema hilbijartinê deng bi wan ramana yan çareseriyan didet yên ku bi hizr û bihayên wî nêzîktir bin. Mirov dixwaze bi vî awayî nirx û bihayên xwe bi awayekî bilind bikin beşek ji biryarên siyasî. Taqeyiya siyasî bi wateya wê yekê nayê ku kitekes tenê dîv berjewendiyên xwe digere. Li aliyeke din ve, hizra piraniya dengan sinûrê mafê diyarî kirina çarenivîsa xwe berfirehtir diket.

Li gor bawera Rae di helbijartinan de du rê hene. Bi vî awayî taqekes mafê wê yekê heye ku yan beşdarê biryardanê be yan beşdarê biryardanê nebe. Li gor wî ev kesên yasayên biryardanê pesend dikin li ser naveroka biryaran çi nizanin. Ji bilî wê yekê biha û nirxên her kesekê bi awayeke serbixwe pêk hatiye ku bi zehmet ji aliyê kesên din ve bê guhorîn ji bo dijayetî yan piştgirî ji pêşniyarekê. Bi mînaka ku Rae aniye hegera radeya dijayetî û piştgiriyê li biryarekê 0,5 e, bi watayeke din 50 %.

Di biryardanên kolektîv de mirov dikaribe 4 encaman wergire:

A. Taqekes piştgiriyê li pêşniyarekê dike, lê peşniyara han nayê qebûl kirin.

B. Taqekes dijberiya pêşniyarê dike, lê pêşniyara han dibe biryar.

C. Taqekes piştgiriyê li pêşniyarê dike, û pêşniyar dibe biryar.

D. Taqekes dijiberiya pêşniyarê dike û pêşniyar nayê qebûl kirin.

Ew kesên yasayên biryardanê dadirêjin, dixebitin haletên A û B bi radeyek herî kêm bigehînin. Bi watayeke din, hewla wana ewa ye ku rêya zû zû dubare bûna wan biryaran bihê girtin ku taqekesek hertim yan piranî bikeve rewşa A û B de.

Bi dîtina Rae rewşa A û B di radeya herî kêm ya xwe de ye dema biryar bi piraniya dengan bê dayîn. Li ber vê jî hilbijartina mafê biryardanê bi dengê zoranî wê rêyê bo mirov xweş dike ku di biryardanê de çalak bît û wîsta xwe cî bi cî biket.

Lê di hizra Rae de du kêmasî hene ku ji "ferzên" wî serekanî yê digirin: Yekem Rae girêdayî bûna mirov bi girûp û firaksiyonan di pêşdîtinên xwe de nabîne. Yanî bi hizra Rae mirov taqeyeke serbixwe ye ku biha û nirxên wî bi awayeke serbixwe tên pêk anîn. Di rastî de di nav civakê de, taqekes li ser hêz û girûp û desteyên ramyarî, civakî û aborî yên cur bi cur hatine dabeş kirin. Bi watayeke din taqekesan bi xwe di nav civakê de firaksiyonên xwe hilbijartine, yên ku berjewendiyên dijî hev jî dikaribin hebin. Li dema hilbijartina distûra bingehîn, eger taqekes bizane ser bi piranî yan kêmaniyê ye, belkî ewa bibe sebeba aloziyan. Bi hizra Rae girêdayî bûn bi girûp û desteyan dibe sebebê têkdana hizra biryar li ser bingeha piraniya dengan.

Ya duhem: Rexneya ku li Rae tê girtin haletên taqekesan di rewşa A û B de ye. Belkî mirov hebe ku Rewşa A li rewşa B baştir bizanibe. Ji ber ku kesên konservatîv belkî bixwazin baştir biryarê li ser ew tiştên ku ev naxwazin neyê dan daku guhertinên dijî hizra wana saz nebin. Bi berfireh kirina rewşên A ya B dikarin mînaka Rae û qursayiya wan rewşan bi awayekê bigurin ku dema biryardanê li ser bingeha zoraniya dengan, bo konservatîvên ku dijî dengdanê ne jî biryarên han berfireh (inclusive) bihên dîtin.

Cudahiya teoriya Rae li gel teoriya Buchanan û Tullock ewa ye ku di şêweya biryardana li gor teoriya Rae de, piranî dê bikaribe bi biryara xwe mafê taqekes pêpes bike. Lê teoriya Buchanan u hevalê wî mafê taqekes diparêze ji bona xwe parastin ji xercên derekî yên zor bo civakê.

Teoriya Rae di rastî de hevhêla alîgirên biryara gelerî yan birêvebirin ji rêya nûnerên hilbijartî de ye. Biryarên ku tên dan divêt hetanî bê kirin di hêla hilbijardeya gel de be. Rêyên din jî hene ji bona berevanî kirin ji hizra biryara bi piraniya dengan. Yek ji wana eva ku biryara bi piraniya deng, biryareke adilanetir e. Biryara bi dengê piranî nîşana zêdekirina hegera biryrara havbeş ji bo berjewendiyên giştî ye.

Li gor ew basên li serê hatin kirin em dikaribin bigehin vê encamê ku dema biryardanê pêşniyar yan tên qebûl kirin yan tên red (betal) kirin û pirsgirêkên hilbijartinên cur bi cur wekî taqeyên serbixwe bi hev re girêdayî ninin. Eger em wan ferzane ji bîr bikin dê li gel gelek giriftên civakî rû bi rû bibin. Li ser wan giriftane di hejmara tê de dê bihête bas kirin.

Serdana şanda Yekîtiya Şorişvanên Gelê Kurdistanê Ji Deftera Siyasî ya PDK Îranê

Demijimêr 4'ê êvariya roja yekşemî 1'ê Xermanana 1383'ê Rojî (22.08.2004), şandeke Yekîtiya Şorişvanên Gelê Kurdistanê bi serokatiya birêz Husên Yezdanpenah û hejmarek ji endamên rêberiya wê Yekîtiyê serdana Deftera Siyasî ya PDK Îranê kir û ji aliyê şandeke bilind ya Deftera Siyasî ya PDK Îranê bi serokatyiya Sekreterê Giştî, birêz Mistefa Hicrî hate pêşwazî kirin.

Piştî bixêrhatin kirina şanda mêvan ji aliyê Sekreterê Giştî yê PDK Îranê, Sekreterê Yekîtiya Şorişvanên Gelê Kurdistanê bi navê şanda xwe pîrozbahiya dawî hatina serkevtinaneya Kongireya sêzdem ya PDK Îranê kir. Piştre komek pirsên peywendîdar bi Îran û Kurdistanê ketine ber bas û dîtin û nêrîn hatin guhartin.

Ev hêvî û xweziyên ku di peymana Sêvirê de çilû dabûn, çawan hatine gor bi gor kirin

Dara Natiq

Piştî şerê cîhanî yê yêkem, ji aliyê welatên serkevtî di wî şerî de, bi merema biryardan li ser rewş û zirûfa pêşeroja cîhanê, kongira aştî a Parîsê di sala 1920'an de hate lidarxistin. Avakirina civaka gelan, peymana Vêrsay, peymana San Cirman û peymana Sêverê ji girîngtirîn encamên wê kongirê bûn. Bas kirin derheq mafê Kurd û Ermeniyan, di serdemê lidarxistina kongira aştî a Parîsê de, û piropagende yên dewletên hevalbend derheq mafê qeder û çarenivîsa gelan û rizgar bûna wan netewên ku di bin zilm û sitema Impiratoriya Osmanî de bûn, her wisan belavbûna çarde madên Wîlson serok Komarê wê demê yê Emrîkayê, ku li gor wan madane mafê berheq yê gelê Kurd jî dihate misoger kirin, tevî xebat û tekoşîna şanda Kurd bo peywendî girtin li gel Ermeniyan û hevkarî kirina wan bo pêşkêş kirina prosêseke hevgirtî, serbarê nerazî bûna Turkan ji aliyekê û... hemû evane dewletên hevalbend bi taybet Îngilîs û Firanse, neçar kirin ku di peymana Sêvirê de bi dest nîşan kirina madên 62, 63 û 64, Kurdistaneke serbixwe bo gelê Kurd pesend bikin.

Lê di rastî de merema rastîn ya welatên mezin bi taybetî Îngilîs û Firanse ji mor kirina wê peymanê cuda ji parvekirina Impiratoriya Osmanî û ava kirina dewletên biçûk ku girêdayî wan bin, ewa bû ku pêşiya belav bûna bandora şoreşa mezin a sosyalîstî ya Soviyetê bigirin. Ji aliyek din Brîtaniyayê dixwest Wilayeta Mûsilê jî ji Turkiyê cuda biket û bêxe bin deshilata xwe bi taybetî ku petrol li wir hatibû peyda kirin. Her wekî di benda 64'ê de tê xuya kirin, peymana Sêvr (derheq bi Kurdan) tenê taktîka demî ya hevalbendan bû, ne parek ji stiratejiya hevalbendan, lê serbarê vê rastiyê jî hekî Kurd hevgirtî bana û karîban mifahê ji wê derfetê wergirin, bê guman dewlata Kurdî dibû bi emrekî waqi.

Dewletên mezin piştî wan guhartinên ku piştî dawî hatina şerê yekem yê cîhanî di helwêstên wan de pêk hatin êdî gehiştibûne vê encamê ku çaxê bi kêm girtina kurdan û haşa kirin ji mafê wan yê neteweyî nemaye. Welatên mezin hatibûne ser vê baweriyê ku hetanî pirsgirêka Kurd nehête çareserkirin, janesera vê pirisgirêkê nahêle ku ew li ser sifirka welatên taze destçêkirî yên herêma Rojhilata Navîn naneke bi rihetî bixwen. Ji aliyek din ve dewletên mezin bi sebeba vê ku di Kurdistanê da madên cur bi cur yên xaw û bi taybet petrol hebû, timaha kurdistanê dikirin û dizanîn ku Kurdistan dikare di warên aborî de xizmeteke zaf bi wan biket. Ewa jî pîvan û pirseke sereke bû ji pirojeya stiratêjîkî û helwêsta siyasî ya wan bi taybetî bo Birîtaniyayê ku di helwêstên xwe yên siyasî de her tim pirsa aborî berçav digirtin û bi vî terzî dikarî nifûz û deshilata xwe di herêma Rojhilata Navîn de xwedî hêz û cihgîr biket.

Îtiraf kirin bi mafên siyasî yên Kurdan di çarçoveya Kurdistaneke serbixwe de, destkevteke pir mezin û bihagiran bû ku di astê cîhanî de dibû nesîbê Kurdan. Çunkî hetanî wê demê jî çi berpirseke fermî yê navnetewî hebûna Kurdan nediselimand. Çi dewletek nebû ku xwe bi dostê gelê Kurd bizane û piştgîriyê lê biket û li ser heqê wan tekezê biket. Kurd her wisa bê piştevan û bi tenê mabû, bi gotineke din her ew dewletane bûn ku di bizava rizgarîxwazî ya neteweyî a Kurdan di sedsala nozdan û destpêka sedsala bîstan de, ne tenê ew dixapandin, belkî ji bo tepeser kirina Kurdan bi hevara dewleta Osmanî û Îranê ve diçûn û arîkariya leşkerî û polîsî bi wan dewletane dikirin.

Bi berçav girtina wan rastiyan, peymana Sêvir bi yek ji bûyerên herî giring di dîroka gelê Kurd de tê hesibandin. Di madên 62, 63 û 64 yên pişka sêhem ya vê peymanê de bo Kurdan destkevtên gelek binirx hatibûne berçav girtin, dewletên mezin piştî şerê cîhanî yê yekem eva cara yekemîn bû ku di belgeyeke pejirandî da bi terzeke fermî Kurdistaneke serbixwe qebûl dikirin. Ev peymana di heyva Ota 1920'an de ji aliyê Birîtaniyaya mezin û Firanse, Yûnan, Îtaliya, Romanî, Yoguslawî, Çikûslawakî, Lehistan, Biljîk, Japon, Hicaz, Ermenistan û Soltanê Turk ve hatibû mor kirin, di vê kongrê da desteyeke nûnerên Kurd jî bi serokatiya Şerîf Paşa pişikdar bûn.

Bi vî awayî Kurd ketibûne ser xenîmeteke siyasî, hewce bû ku Kurd wê xenîmeta siyasî bi dil û can biparêzin û dema xwe bi heder nedin da ku ser kevin, madên vê peymanê şirove bikin û xalên bihêz û lawaz yên vê peymanê bêxne ber bas û bihaya xwe pê bihête dan. Wezîfeya Kurdên bin deshilata Osmanî bi taybetî ewa bû ku bo çareseriya pirsgirêka Kurd peymana Sêvr bi mijara bingehîn danîban û di bin ronahiya vê peymanê de rêbazên rizgariya yêkcarî ya neteweya Kurd ber nedaban û bo gehîştina bi rizgariyê gav hilgirtiban. Lê mixabin Kurd fêrî karê siyasî yê sîstimatîk nebûn, pişka herî zaf ya rewşenbîran çi meşeke siyasî ji xwe nîşan nedan û xwe mandî nekirin, hunera wan ewa bû ku çavnihêrê destê kerema Îngilîs bûn ku bi xêra xwe Kurdistaneke serbixwe ji wan re ava bikin. Xemsariya Kurdan ji girîngî nedan bi sergirtina madên peymana Sêvrê di dema xwe de, û helwêsta dewletên hevalbend li hember Kurdan û bûyerên piştî Sêverê, pêşbirkêya dewletan û ji aliyekî din ve roj bo roj bihêztir bûna Kemaliyan, ji sedemên sereke yên sernegirtina peymana Sêvr bûn.

Dr. Qasimlo di pirtûka xwe ya navdar (Kurdistan û Kurd) de basa vê çendê diket ku: "Peymana Sêvr peymaneke şil û lawaz bû, her di destpêkê de kêmasî yên vê peymanê xuya bûn, lê di rastî da sedema bingehîn ya sernegirtina vê peymanê dikeve stûyê Kurdan ku bi hegera dubendiyên navxweyî û giringî nedan bi cih anîna qonaxên Sêverê di dema xwe de, derfetekî baş û jêhat bo Turkên Kemalî re çêkirin ku herçend wan ev peymana mor nekiribûn û naveroka vê jî nepejirandibûn, lê hekî Kurd bi qewl û sozên hikûmeta Birîtaniyayê nehatibana xapandin û dubendiya navbera refên wan de nebiba hegera paremayiya vê peymanê, Kemaliyan jî, bi hêsanî nedikarîn ewa ku merema wan bû cî bi cî bikin, û ji wê guhartina ku ser helwêsta dewletên hevalbendan de hatibû, mifahê wergirin û ev yeka bû hegera ji dest çûna vê keys û derfeta dîrokî ji bo Kurdan.

Jêder:

1.Kurdistan û Kurd, Dr. Ebdulrehman Qasimlo

2.Kurdistan û stratêjiya navdewletî, Husên Medenî

3.Kurd û Bakura Kurdistanê û... Resûl Hawar

Têkderiyên Komara Îslamî ya Îranê

Nivîsîn bi Farsî: Dîleman
W: Dara Enzelî

Yek ji kiryarên têkderane yên rejîma Îslamî ya Îranê piştevanî kirin ji grûpên Îslamî yên terorîst e.

Rejîma "Axundî" ya Komara Îslamî a Îranê xwediyê sîstemeke hikûmetî bi îdolojiyeke Îslamî ye, ku seba armanc û helwêstên îdolojîk yên xwe hazir e dest bo her karekî xirab û ne mirovane bibe, bi awayekê ku Îran niha bi mezintirîn hinartiyê terorîzmê di cîhanê de tê zanîn.

Serkût û terorên nemirovane yên bêhejmar ku vê rejîmê encam dane û dide, bi taybetî kuştinên rêzokî, qirkirina tund ya tevgerên gelî û bizavên xwendekarî, îşkence û îdama girtiyên siyasî û her wisan nebûna azadiyên kesî, civakî û nebûna azadiyên bîr û ramanan û gelek nimûneyên bêhejmar yên din ku derfeta bas kirina wan lêre da nine. Bo hemû kesekê rohn û eşkere ye û tê xuya kirin ku ne tenê ev rejîme kêmtirîn rêz û hurmetekê bo azadî û mafê mirovan berçav nagire, belkî rejîmek e ku mafê mirovan bin pê dike û bi tundî dijî azadiyan sekinî ye.

Demekê berî niha belavokeke xwendekaran bi navê "Xîziş" ser bi Civata Xwendekarên "Hizbulah" ya zanîngeha "Ilm û Senet" ya Îranê, tevî berpirsyareke girûpa terorîstî ya Hizbulaha Lubnanê hevpeyvînek pêk anîbû. Ew berpirse bi regez Îranî bûye û di vê hevpeyvîna xwe de şirove kiribû ku çawan piştî azad bûna bajarê Xuremşehrê (di dema şerê Îran û Îraqê de) tevî girûpek ji alîgirên muxlis (xizmetkar) yên Sipahê çûbûne Lubnanê û li wir di paygeha "Milebek" ya hilketî di Baûşra Lubnanê de dest bi fêr kirina zandorên leşkerî û bawerî yên "Tulab" (kesên olî) û ciwanên olî yên wir dikirin û bingehên vê girûpê li ser armanc û baweriyên Xumêynî ava dikirin.

Lêbelê eva yekem girûpa terorîstî nine ku Komara Îslamî ya Îranê avakerê wê bû ye, bo hemû kesekê rohn û aşkere ye ku ev rejîme di organîze kirina tewahiya torên terorîstî yên tundrê û Îslamî de bi awayekî rasterast yan narasterast dest hebûye û her wisan niha jî di warên hînkirin, leşkerî, malî û çekan de piştevaniyê ji tev van girûpane diket. Lê girîngtir ji piştevanî kirina Komara Îslamî ji torên terorîstî, hinartina terorîzmê bi cihên cur bi cur yên cîhanê ye. Vê gavê hemû tayên "Moqawimeti Besîc" (hêza leşkerî ya berxwedaniyê) û saziya Civata Xwendekaran ya Hizbulahê, ji kesên hazir bo encamdana "emelyatên şehadettelebane" li Filistînê û teqînên xwekujî dijî hêzên Amerîka û Îngilistanê di Îraqê de û heta di Efxansitanê de jî navnivîsiyê dikin û îmkanat û puanên zaf bo wan kesane berçav digirin û eger bihêne kuştin jî, pareyeke zaf, serbarê wan îmkanat û îmtiyazên berê bi malbatên wan tê dayîn. Ev kesane ji aliyê hêzên Îtilalat û Sipaha Pasdaran ve bi terzekî tewaw şehreza û elimandî perwerdehiya hewce dibînin û bo welatên Îraq, Efxanistan, Filistîn û cihên din yên cîhanê tên şandin.

Her wisan Îran bi hay dana girûpên Filistînî, alozî û maytêkirin di kar û barên hundirîn yên Îraq û Efxanistan û hwd … de, kosp û astengeke bingehîn li ser rêya aştî û tenahiyê di Rojhilata Navîn de pêk tîne. Lê bername û cehda berfireh ya Îranê bo bûn bi hêzeke mezin ya leşkerî û "teslîhatî" (etomî) di cîhanê de, cihê tirs û nigeraniyê ye bo hemû cîhanê, bi taybet Îsrayîl û Amerîka û Ewropayê.

Sîstema pêşketî ya moşekî a nihaye Îranê, cehd û têkoşîna berfireh ya Îranê bo bi destveanîn û çêkirina çekên nawokî, tirseke biçûk ji aliyê Melayên tundrê yên Komara Îslamî ve nine û ne pirsek e ku welatên Ewropayê sexmeratî wê dest bi puan wergirtin û bac girtin ji Îranê biket, divêt Rojava bi terzekî micid tevî vê pirsê tevbigere. Ji ber ku bidest xistina çekên tevkuj ji aliyê Komara Îslamî, El- Qaidê û Hizbulahê bûyereke mezin ya mirovî diafirîne.

Bê guman hemû evane tenê kêmek ji têkderî û kiryarên tirsnak yên Komara Îslamî ya Îranê ne û ez nizanim çawan û bi çi peyvekê qasê têkderî û kiryarên xirab yên Komara Îslamî di dever û cîhanê de bas bikim. Bi her hal bo me ku em di hundirê Îranê de dijîn, rewş û kawdana xirab ya hundir, yanî zilm û stema berfireh derheq neteweyên bin deshilata Melayan bi tayebtî neteweya Kurd, serkût û perçiqandin, nebûna azadiyên kesî û civakî, nebûna azadiya derikandina bîr û ramanan, fetisandina tund ya dengê neyar û dijberan, rewşa xirab ya jiyan û rabihartina xelkê bi hegera vê çendê ku hemû navend û şirketên mezin yên aboriya Îranê di destê rêxistinên Îtilaat û Sipah û hwd … de ne û eger kesek bixwaze kareke baş (yan her karekî dewletî) peyda biket, divêt bawerî bi Wilayeta Mutleqe ya Feqîh hebe, Hizbulahî û hwd … be. Her wisan hezar û yek pirs û pirsgirêkên din, ku ya ji hemuyan girîngtir terorîzm e.

hemû ev pirsgirêkên han û yên din tenê bi hiloşandin û ji holê rakirina rejîma Axundî ya Komara Îslamî a Îranê di bingeha ne demokratîk ya wê û cihgir kirina azadî û demokrasî û sîstimeke Federalî di Îranê de, têne çareser kirin.

Civaka Kurdî, xebat û ceribandina siyasetên serkûtker

Bêkes

Piştî serkevtina şoreşa gelên Îranê di sala 1357'ê Rojî (1979) û bi dest ve girtina deshilatê ji aliyê Melayan bo xelkê di destpêkê de cihê şik û heyrîmanê nebû, çunkî ewan xwe bi rêveberên destûra Şerîeta Îslamî dizanîn û gelek soz bi xelkê re dan. Lewma gel jî bi dîtin û nêrînên xwe yên olî li naveroka wan guman nekirin. Lê ji bo gelê Kurd, rejîm di destpêkê de stiratêjiya rast ya xwe bi xelkê Kurdistanê re da eyan kirin.

Gelê Kurd daxwazkarê bidestxistina îradeya xwe di rêvebirina kar û barên welêt û nemaze Kurdistanê de bû. Her wisan daxwaziya beramberî, wekhevî û dadperweriyê di hemû warên aborî, civakî, çandî û siyasî de bû ye. Ji aliyê din pawanxwazan berevajî nêrînên Kurdan, wekî hevwelatiyeke derece 2 û 3 li Kurdan dinihêrîn û tu car wîst û xwestekên wî gelê belengaz û mafxwarî berçav negirtine. Di encamê de eva bû hegera xurt bûna seha berxwedaniya gelê Kurd li hemberî vê rejîmê, rejîma Melayan ku dijî azadiya gelê Kurd bû bi şêwazên cur bi cur tevî xelkê Kurdistanê berengar bûye, ku lêre de çend siyaset û kiryarên nehezan dê bikevne ber bas û nirxandinê. Lêbelê di pêş de ev pirsene derdikevine holê: Gelê Kurd ku daxwazkarê azadî û demokrasiyê ye, gelo ev xwasteka tevî yasa û baweriyên Îsalmî û xelksalariyê yan bi sîstema demokratîk re çi dijberiyek heye? Çima ji bo gelê Kurd jiyaneke neteweyî û berdil tunebe?

Fitwaya Cehada Xumêynî

Di yekem mehên deshilatdariya rejîmê û piştî agehdarbûna rejîmê ji ruhiyatên gelê Kurd ku tevî siyasetên rejîmê wekî av û agir dijî hev bûn, Deshilatbidestan û nemaze şexsê Xumêynî neçar bi vê yekê bû ku hukmê cehadê bide. Hegera wê fitwayê çi bû? Serokên olî anku "Muctehid" baş ji bîr û bawerên xelkê "muqelid" (peyrewker) agehdar bûn. Derdeq bi vê ramana xwe wan hizir dikir ku şerê tevî gelê Kurd şerê dijî kufrê ye. Ew serdemê hikûmeta dînî li Îranê bû, hesta olî li nav refên xelkê li ser eql û mentiqê de zal bû ji aliyeke din ve peyrew kirin ji emrê zanayê olî (moctehid) hewce dizanîn. Bi rastî jî wê pîlanê cihê xwe girt û hinek lawên savîlke bi rêberiya hinek din êrîş kirine ser Kurdistanê û kuştar û wêraniyek zaf kirin ku ev kuştar û weraniya li Bakurê kurdistanê heta Başûr Sinê, Qarne û Qelatan, Pawe û hwd … birêveçû.

Pêkanîna siyaseta birakujiyê li Kurdistanê

Terzê guherîna milkiyeta erdî (Îslahata Erzî) di salên 41 û 42'an de bibû sebeba nerazî bûna zor ji xwedîmilk û derebegan. Hinek ji xelkên gundan yanî reyet bibûn bi xwedî erd û jiyana van jî ber bi xweşî û rihetiyê diçû. Wê çendê rewşek afirand ku deshilatdariya Erbab û Began kete tirsê. Ewa rohn eva bû ku hikimdariya Erbab û Began li ser reyetê kêmreng bibû. Parek ji van ji derfetekê digeriyan heta ku bigehine rojên xwe yên berê.

Ji aliyeke din ve hinek ji serok eşîret jî - kêm û zor - ji derebegan bûn û dixwastin hikmê xwe li ser xelkê bimeşînin. Wan di wê rewş û zurofa ku piştî şoreşê peyda bibû, dixwastin mifahê wergirin û dest bikar bûn. Lê hebûna partiyên siyasî nemaze PDK Îranê ku di nav xelkê Kurdistanê de nifûzek taybetî hebû, bû bi astengeke mezin li ser rêya wan. Piştî peyda bûna vê rewşê û cih negirtina pilanê hinek derebeg û xwedîmilk (bitaybet yên ku serketina gelê xwe nedixwastin bibînin) ji aliyê rejîmê ve hatin çekdar kirin heta ku ji aliyekê ve tevî hêzên azadîxwaz şer bikin û dubendiyê bêxine navbera gel. Ji aliyeke din ve jî gelê Kurdistanê bitrsînin û bi wan bidine eyanê ku bo hebûna ewlehî û tenahiyê hewceyî rejîmê ne, wisan bû ku hêza caş ji bo rêvebirina siyasetên dijî gel û birakujiyê li Kurdistanê hate ava kirin.

Siyaseta çandî ya rejêmê derheq kurdan

Li destpêka dest bi kar bûnê, pareke zaf ji mamostayan û nemaze mamostayên zanîngehan yên kurd bi hêceta kodîtaya çandî girtin û hinek ji van îdam kirin û hin jî hebsî kirin û yên din jî piştî eşkenceyeke hovane di girtîgehan de serbest berdan. Ji aliyeke din ve Kurdistan bi herêma şer ragehandin û ji rêkirina mamostayan bo zaf herêmên Kurdistanê xwe parastin ku ev çende bû sebeba paremana xelkê Kurdistanê di warê zanistî de. Zêdebarê van jî ew para ji xelkê Kurdistanê ku xwendewar bûn, bi hêcetên cur bi cur hat û çûna Pêşmergên PDK Îranê û sabiqeya pişikdar bûn li refên partiyên siyasî û xebat bi dijî rejîmê, ders gotin di xwendingehan de ji wan re hate qedexe kirin. Ev siyasete dijî xelkê bajaran jî birêve dibir, ew ciwanên ku piştî wergirtina dîplomê dixwastin biçine zanîngehan, piştî derçûn ji konkorê diviya bihatibane "gozîniş" kirin, bi rastî dibe di elega rejîmê de derbas biban ku hejmara wan gelek kêm bû evên ku diçûne zanîngehê, tenê dersên ku wan re hatibûn destnîşan kirin (ji aliyê rejîmê ve) dersa xwe didomandin ji ber ku gelê Kurd nabe her dersekê (riştey a tehsîlî) bixwîne, ewa ku niha jî heye bo nimûne ciwanên Kurd nikarin riştey ên wek Zanista Dadê bixwînin, ew kiryara rejîmê ji du aliyan ve derb ji civaka Îranê bi giştî û Kurdistanê taybetî weşand. 1- Şiyana ciwanan ji nav bir, nehêlan di avakirina welêt de mifah ji wan bihête wergirtin. 2- Bû sebeba hilatina mejiyan bo derveyî welêt.

Koçberî û bandora siyaseta rejîmê li ser wê

Domandina asteng çêkirin û qedexekirin li Kurdistanê û qeyrana tund û tûjiya aborî bi sedema nebûna alav û amûrên hînane dahatê, izin nedan bi sermayeguzariyê, pêşî girtin ji çandina zeviyên dûr ji avahiyan, pêşî girtin ji çûn bo zozanan bi sedema hevkarî kirin û penah dan bi Pêşmergan bû sebeba lawaziya zaf ya aboriya gund û gundiyan. Bi rastî ewa siyasetek bû ku rejîmê ji bo betal kirina gundiyan ji gondan di Kurdistanê de birêve dibir. Li bajaran jî bi zaf hêcetan ve dixwastin xelkê bêxne bin givaşan, hetanî ku neçar bibin mişextî bajarên navenda welêt wekî Tehran, Isfehan, Tewrêz û … bin. Heta ku xelkê Kurdistanê ji hev du weqetîne û bikarin pîlanên xwe bi hêsanî bimeşînin.

Şerê bêdeng yan şerê muxediratê

Bi ceribandina hemû ew rewşên rikeberiyê ji aliyê rejîmê û şikestên aşkira li hemberî xebata berheq û Milî - Demokratîk a gelê Kurd ew neçar bûn bername û pîlaneke nû bigirine ber xwe û di çarçoveya siyasetên qirêj û mirar yên xwe de şerê bêdengiyê dest pê bikin.

Berxwedaniya gelê Kurd li hemberî êrîşa zal bo ser Kurdistanê, teror û îdamên ciwanên Kurd yên demokrat, kavil kirina gundan, koçberiya bi neçar û her wisan dijberî bi gelê Kurd re di warên zanistî û çandî, rejîma Wilayeta Feqîh neçar bi berçav girtin û birêvebirina vê siyasetê kir. Rejîma Komara Îslamî ku xwe yek ji çepervanên xebat dijî mawada muxedir (narkotîk) bi cîhaniyan dide nasîn, îro di Kurdistanê de û di bin sîbera xwe de, dest bi belav kirina vê mewada malwêranker kirî ye. Her çend şerê muxediratê pêştir tevî gelê Kurd dest pê kiribûn, lê bi awayekî din di girtîgehên Urmiye, Sine, Mihabad û bajarên din yên Kurdistan û Îranê de piştî li dawî hatina şerê Îraq û Îranê û aramiya welat ji bo veşartina kuştin û îdama ciwanên xebatkar yên demokrat û nîştimanperwer, digotin: Ewana qaçaxçiyên muxediratê ne!

Piştî wan hemû siyaset û pîlanên mirar rejîma Komara Îslamî çi serkevtinek ji bilî vê ku li nav bîr û raya giştî ya cîhanê û biryarên Rêxistinên Navneteweyî bi bin pê kirina mafê mirovan, dijminê gelê xwe, terorîst û piştevanê terorîstan hate nasîn û di hundirê welêt de her wisan navê dîktator û pavanxwaz bi xwe girt, bi dest ve anî? Evane bûne sebeba bêzarî û kîna xelkê li hemberî vê rejîmê û bizava rizgarîxwaz a gelê Kurd jî mukûmtir û serkevtina wan jî misogertir kiriye.

Tund û tûjî dijî Jinan şikandina hurmeta civakê ye

Selîm Zencîrî
rondik24@yahoo.com

Lênihêrînek bi van biryarname, daxuyanî û carnameyên ku ji aliyê Rêxistina Neteweyên Yekbûyî û navendên zanistî ve ku bi merema pêşve birina mafê jin û mêran û ji nav birina nevekhewî û tund û tûjiya dijî jinan hatine pesendkirin, pê li ser vê hindê diçeqînin û didene eyanê ku hemû mirovek bi azadî ji dayik bûye û di warê rêz û hurmet û mafên xwe de wekhev in û herwiha dewletan jî neçar bi pêrewî û piştîvanî ji, van biryarname û konvansiyonane dikin, lê mixabin hêj jî cudahî danan û tund û tûjiya dijî jinan bi awayekî berbiçav tê xuya kirin û didome.

Hekî mirov mêzeyî dîroka welatan her ji welatên pêşvero hetanî yên teze pêgihştî bike, derdikeve ku tund û tûjî ya dijî jinan niha jî didome. Her çiqas ku jin xwe wekî miroveka geşbîn û hestnazik nîşan dide û malê bi êvirgeh û cihê hêminî û bexteweriyê dihesibîne û piraniya herî zor ya kar û barên malê jî ji hêla jinê ve têne meşandin, lê berevajî vê hesibandinê mal bûye cihê afirandina tund û tûjiyê û tund û tûjî jî pareke berçav ji ceribandina jiyana rojane ya wan. Tund û tûjî û ciyawazî danan dijberî jinan, bingehên wekheviya maf û hurmet girtin ji kesayetiya mirov pêpes dike û pêşiya pişikdariya jinan di jiyana siyasî, civakî, aborî û çandî ya welêt de digire û li ser rêya bexteweriya civak û malbatê dibîte asteng û arîşe, bişkivîna şiyan û jêhatiya jinan di xizmet kirin bi welêt û miraovahiyê de bi pirsgirêkan re rû bi rû dike.

Tund û tûjî dijî jinan diyardeyeke dîrokî ye kevn û mikanîzmeke şaş û hov a civakî ye ku wisan li jinê kirî ye ku roleke kêmtir û nizimtir ji mêran di civakê de hebe. Eve jî di qonaxa yekem de dizivire ser bêhêzî û lawaz bûna warê cesteyî û xwezayî ya jinê û nebûna şiyana berxwedanî kirin ji xwe, hebûna soz û atîfe û şerim kirinê ku bûne sedemên bindestiya jinê û meşandina zilm û zorê ji aliyê bab û bira û mêr û hwd …. Ji aliyê din ve jî rewş û tîtalên kevneşop sedema bingehîn a tund û tûjiyê ye ku çavkaniya vê diyardeya kevnarperwer jî ji deshilata mêrsalariyê hatiye wergirtin, lewma mêran jê ve ne ku êdî milkdar û qorixçiyên jinan in û bo wan rewa ye ku bi hemû terzekê tevî jinan riftarê bikin û bi ser wan de zal bin.

Tund û tûjî û curên wê:

Her cure riftar û rabûn û rûniştin û kiryareke nejêhat û kirêt derheq bi jinan ku berhema wê azardana cendekî, rohî – pîskolojîkî û cinsî bît û sînorên azadiyê çi di jiyana giştî û jiyana taybetî de asteng û berteng bike û bibîte sebeba pêpeskirina mafê jinan tund û tûjî tê gotin. Tund û tûjî dijî jinan di şekl û terzên cur bi cur de tê meşandin ku emê cehdê bikin qala hin ji wan bikin wek: Tund û tûjiya cismî (lêdan û kotan, zext û givaş, îşkence, kuştin…), cinsî (destdirêjî û hetik birin, sunet kirin, zewacên zû û li ser neçariyê, zor jinî), rohî-Pisîkolojîkî, (hêcet, dijûn, lome û gazinde, gef û gorr, pûte nedan, riftarên xirab, ser bi hevî kirin…) civakî, (bêpar kirina jinan di bikar anîn û mifah wergirtin ji mafên kesî û civakî, hebûna nêrînên kevn û nerast derheq bi wan, deshilata mêrsalarî), saxlemî (dabîn nekirina hewcehiyên tendirustiyê di çaxê nexweşî û zarok bûnê de, givaş xistin bo ser jinan bo anîna zarokên zor), aborî (bêpar kirina jinan ji milk û mal, mûçe, girêdayî kirina jinan bi mêran…), ku her yek ji vana dibîte sedema parve mana jinan û sist û herifîna bingehên hitbar û baweriya wan û dibne sebeba wê ku jin derheq bi jiyana hevpar a xwe, bi xwe, bi mêr û zarokên xwe, bi pêşeroja xwe, bi şiûr û hurmeta xwe û cih û hilkevta civakiya xwe bê hêvî û bêbawer bibin, lewma di encama wan riftar û kiryarane de ye ku jin hewara xwe bo zaf diyardeyên weke hilatin û xwe kuştin û… dibin.

Civaknasa Emerîkî Linur Waltêr sedema hilatina keçan û jinan û dûrketin ji xizm û kes û malbatan di wan warên tund û tûjiyê de dizane û vekolîna xwe ya di vê derheqê de jî bi girovera tund û tûjiyê bi nav dike û dibêje ku jin bi têketin di vê bazneyê de, hest bi bêhêvîtiyê û neşiyanê dikin û çi rêçareyek bo derketin ji vê giroverê de nabînin, (Nam Awer 1991).

Bê guman diyardeya tund û tûjiyê derheq bi jinan di hemû civakekê de heye û civaka

Kurdewarî jî wekî civakek Rojhilatî ji vê diyardeyê bê par û dûr nine, lewma ji bo nehêlan û ji nav birina vê diyardeyê hewce ye gavên micid bihên avêtin û li ser encam û sebebên wê vekolînên zêdetir bihên kirin û rêçare û pirosêseke stiratêjîk bo kêmreng kirina vê diyardeyê û bazirganî kirin bi jinan were destnîşan kirin. Bê şik xurtkirina aliyên baş û pozetîv yên rewş û tîtalên civakê û bihêz kirina saziyên jinan, rewşenbîr kirina wan, guherîna yasayan, pêk anîna civîn û konferansan ji bo hişyar kirina jinan û alîkariya goriyên vê diyardeyê çareser û komployek baş e bo kêmreng kirin û ji nav birina vê diyardeyê.

Rola jinan di jiyana siyasî a civakê de

Berhevkar: Mistefa Çolî

Vekolînên niha basa vê hindê dikin ku wekheviya mafê jinan li hember mêran, di warên siyasî, civakî, aborî, û çandî de zortir aliyê hiqoqî bi xwe digire heta ku aliyên rastîn û bikiryar, çunkî pirsgirêk û astengên cur bi cur li ser rêya pişikdariya jinan di vî warî de hene û bizava siyasî a jinan çaxekê bi wateya rastîn ya peyvê tête berçav ku xwediyê hêz û şiyaneke dewlemend bin û hêza berxwedana xwe hebin, rêxistinî bît û li ser bingeha îdiolojîk a taybet bi bizava jinan hatibe avakirin, lê hekî pişikdariya jinan di jiyana rojane ya civakê de bi niqîze û haydana aliyên siyasî û saziyên taybet bi xwestên mêran bît, nikare wekî hêzeke serbest bo parastina mafên xwe berxwedaniyê biket, di encam de bo pejrandin û zeliqandina deshilata siyasî a aliyekê, dibîte alavek (ehromê piştîvan) bo pêşbirkêyên hizbî. Lewma îdolojîka helxelitêner a mêrsalariyê bi wateya rastîn ya xwe li xizmeta pişikdar kirina jinan û her wisan ji holê rakirina pirsgirêk û astengan di ser rêya wan de nine, belkî zortir wekî piştîvaneke siyasî bi vê diyardeyê re tê mêzekirin.

Hin bîr û baweriyên Sosyalîstî û Fîmînîstî vê rastiyê diselimînin ku zatê jinan tevî siyaset û şerê deshilatê hev nagire. Lewma alîgirên vê bîr û bawerê, rêya çareserkirina wê pirsgirêkê di

guhertina taybetmendiyên jinan de nabînin, belkî guhartinan di rêxistina deshilat û malikiyetê de dibînin û li ser vê baweriyê ne ku dewlet û siyaset pêka pîvanên îroyîn diyardeyekî mêrsalarî ye û tenê bi guhertin di rêxistina deshilatê de dikarin jinan ji rêya siyasetê ve bihêz bikin, neku pişikdariya jinan bi awayekî taqekes cuda ji mukûm kirina refa mêran çi wate û têgehiştinek çinine.

Bi awayekî giştî du dîtin û nêrîn di bizava siyasî a jinan de hene:

1. Rêbaza Lîbiralî ye ku jê ve ye bi pişikdariya roj bi roj zêdetir ya jinan di nav dezgehên hikûmî da, dikarin jinan di vê qeyrana hiqûqî de rizgar bikin.

2- Rêbaza Sosyalîstî ye ku li ser vê baweriyê ye bi pêkanîna guhartinan di sîstema Sosyalîstî û Aborî de, dikarin pirsgirêk û astengên li ser rêya rola jinan di civakê de, çareser bikin.

Pîvanên riftara siyasî a jinan:

Vekolînên îroyîn dibêjin ku têgehiştina siyasî a jinan li gor mêran di astekî nizim de ye. Jin ji çav mêran ligor aliyên siyasî - aborî yên civakê bê tefawittir in, yan di prosesên siyasî de, alîgiriyê ji partiyên tevxwez û rastrê dikin.

Girîngtirîn riftara siyasî a jinan pêka van vekolînên ku hetine kirin, pêk hatîne ji:

1. Alîgiriya jinan ji bîr û ramanên siyasî yên mêrên wan û piştgirî ji riftara siyasî ya wan û hevbîr bûn tevî mêrên xwe, ku bi bawira hinek ji ronakbîran ev yekîtiya ku di navbera jin û mêrên wan de heye, di encama deshilata mêrsalarane de ye.

2. Pawanxwaziya siyasî a jinan

3. Kevneşopiya jinan

4. Siyasetguzariya jinan, li gor serhijmêriya navincî di cîhanê de, yek ji sê ya jinan dibêjin ku siyasetê têkiliyeke wisan bi jiyana şexsî ya wan ve çinine, her wisan di vê peywendiyê de jî li gor vekolînan elaqa wan jinên ku di warê siyasetê de, di zanîngehê de dixwînin, bi qasî (hedê motewesit) mêran edetî ye, her wisan elaqa jinên kêm xwende di astekî zor jêr de ye.

Jêder: Civaknasiya siyasî, Dr. Husên Beşîrî

Wîndowsa kurdî tê amadekirin

Kampanya Wîndowsa kurdî ya ku ji alî rojname.com hatibû destpêkirin û bi hezaran kesayetî, rêxistin û malperên kurdan bi îmzayên xwe piştgirî dabûnê, bi ser ket. Microsoftê zimanê kurdî jî girte nav girûpên zimanan û wê sîstema bi zimanê kurdî amade bike. Wek tê zanîn di qanûna bingehî ya Îraqê ya nû de, zimanê kurdî jî li seranserî Îraqê wek zimanê resmî hatiye qebûlkirin û mimkun e di biryara Microsoftê de rola vê guhartina mezin hebe. Ji ber ku bazareke firetir jê re çêbûye.

Niha, li gor agahdariyên ku hene, Microsoft ji bo amadekirina wîndowsa kurdî li zimanzanên kurd

digere. Bê guman îro êdî zimanzanên me yên baş hene, peydakirina zimanzanan dê ne ewqas dijwar be, lê pirsa alfabeyê pirseke giring e. Diyar nine ku Wîndowsa Kurdî bi herdu alfabeyan bête amadekirin.

Pirseke din jî zimanê teknîkê ye (bi vê navê hin bêjeyên nû dê bên afrandin, yan jî veçêkirin). Ew kesên ku dê bi vî karî rabin divê hem qaîdeyên zimanzaniyê, hem jî termînologiya hevbeş ya zaravayan li ber çavan bigirin. Termînologiya ku carekê hat çêkirin paşê êdî nayê guhartin. Lewma divê di destpêkê de hilbijartina bêjeyan heta ji dest tê bi îtîna bê kirin. Ji niha ve em ji wan re serkevtinê dixwazin.

Jêder: Malpera Roja Nû

Hurbîniyeke kurt ji çîrok û romana Kurdî li Rojhilata Kurdistanê

Hesen Îrandost

Beşa 1

Wêje bi wateya xwe ya giştî nîşana hebûna her gelekî ye. Ji ber ku eger neteweyek xwe ji tavên bêjînga kulturî derbas bike û xewna qursatiya kevnar ya xwe bibîne, pêwîst e hebûnek ji pewarên xwe yên pir dûr û kevn bide holê.

Misriyek, Babiliyek, Çîniyek û Romiyek di meydana xwe selmandina kulturî bi hebûneke xwe ya aktîv di wê avahiyê de ewle ye.

Helbet gilî ji serdemek pir kevn diqolqole û bi wê ve girêdayî, tenê beşdariya me bi kultureke Îranî ya hevpar digel neteweyên Fars û hin hevparên din, tiştekî bi serê xwe nediyare.

Ji aliyê din, du pêkanînên girîng di qalibê nivîsandinê dikarin rêxweşkerê nasandina wêjeya Kurdî di qadê cîhanî de bin:

1. Vejandina Folklorî

Nasandina berhemên wêjeyî yên Kurdî ji riya wergerê (bi zimanên din).

Bila nivîskarê Kurd jiyana kurdewarî bi Helbest, Çîrok, Roman ku neynûka bûyerên xwezayî, efsaneyî, bi bîr û bawerî yên kurdewarî, eger jî bi zimanên din jî be bibe meydana rewşenbîrî ya cîhanê.

Navên Yûnanî yên Zîos, Vînos, li rêya wêjeya wan bûne milkê piraniya malên dunyayê. Ma navê kurdî yê xweş Melodî yên wekî Mêrxwas, Şaho, Vîn, Şadî, Aso û hwd … kêmtir ji yên wan in?

Na, pirsgirêk tenê tengbûna pêwarê peywendî û bizava me ya rewşenbîriyê ya ku me nedaye nasandin e. Ne ku ji nebûnê heldikeve.

Nivîskarên Afrîqayî eger jî bi zimanên biyanî binivîsiînin, lê ji bîra wan naçe ku çand û barê jiyana gelên xwe bidin nasandin.

Vol Monika, nivîskara Nîcêryayî ku sala 1987'ê Xelata Nobêlê ya Wêjeyî stand, eger jî bêhtirîn berhemên wê bi zimanê wê jî ninin, lê neynûka bîr û baweriyên gelê wê ne. Bêhtirîn romanên wê basê Xwedayê Efsaneyî yê Ogon dike ku Xwedayê şoriş û serhildanê bûye.

Erkek giran li ser milê nivîskarê Kurd e û oltîmatomek li ber, heta biselmînin ku xwediyê wêjeyeke serbixwe ne.

Dibêjin pêwarê kevnar ya berhemê bi şêweya nivîskî ya gelê Kurd navegere serdemekî kevn ku berhemên Destpêkê, Kilasîk, Efsaneyî, Romans, Rêalîzm ku neteweyên me berê basê wan kir bi cih hêlane. Lê vejandina efsane û çîrokên devkî ku jêr kursiyên xaniyan di dirêjahiya zivistanê digotin û carna jî nediqetiyan, dikare hizrên kulturî ber bi me vegerîne. Şûnpêyên wan çîrokan di qorepên dîrokê de pêwîstî bi lêkolîn û lêgerîneke berfireh e ku di rolên cuda cuda de mîna Mirovahî, Heyula, Mirovxwar, Dengê Evran, Mij, Lehiya Heriyê, Babelûsk, diket holê. Çîroka kêçê mokur kirina hebûnê pir kevn ji wêjeya efsaneyî di nav gelê Kurd de diselimîne.

Dîsan heke em wêjeyê destpêkek ji xwe nasînê bizanin, bîr û bawerî û ol girîngtirîn çavkaniya wêjeyî û kulturî ya neteweyan tê jimartin. Bi vê yekê zerdeşt û berhema wî ya fikrî û nivîskî bi taybet beşek ji pirtûka Ewista bi navê **Gata** çavkaniyeke baş e ku mirov dikare wek yekemîn nirxa nivîskî ya neteweya Kurd ku di beşa amaje pêkirî de bişkivtî ye nav bibe. Egerçi bi şêweyê sîlabî û kêşdar hatiye nivîsîn, lê xwedî naverokeke Dastanî, Ragehandinî, Bûyerî, Meqamnirx, Suroştî, şiroveya Jiyan û çînên civakî tewnê pirtûkê dirêsin ku lêkolîner û gerokên wekî **Herempios** di sedsala sê ya berî Zayînê û **Hirudot** û **Kîtizyasî** yê Yûnanî û gelekên din vê yekê diselmînin.

Bi vê yekê dîroka nivîsînê bi zimanê Kurdî wedigere sê hezar salî berî Zayînê.

Bi awayekî giştî, eger em li çîrok û babetên wê mêze bikin, mirov dikare bi beşên jêr parve bike:

- Çîrokên efsaneyî;

Ku karesat û bûyerên cihê heyrî manê ji sawîlke bûna mirovên katî nîşan dide û bûyerên şikeft û esman û hovatiya lawiran şirove dike. Ku ev çîrokane baw bûna bîr û baweriyên nerast di mirovê katî de diselmîne. Wekî çîroka Bedbext û Bextiyar.

- Çîrokên ciwamêrî;

Ku di pesndan û şiroveya kes yan jî mêrxwasekê de dihatin gotin.

- Çîrokên plî;

Ji bûyer, şer û rê û resmên olî û berfirehî ya olî şirove dike.

- Çîrokên berxwedanî;

Ku bûyerên berxwedana mirovan digel dijmin û xweza û lawiran şirove dike.

- Çîrokên pendî;

Ku şîret û amojgariyan li Mirov dikin.

- Çîrokên zordarî;

Ku zor û sitema Şah û Derebeg û qata serdest şirove dike.

Her wisa gelek babetên din yên çîrokan ku mirov dema bi çaveke hostayane lê binêre, her mijarek di sebk û oslubeke taybet ya xwe de gerek bi cih bike ku aheng û şêweyên derbirîna her sebkekê jî cudahiyeke taybetî ya xwe heye. Ew şêwe çîrok û helbestên kevnar yên bi şêweyê zargotin, dev bi dev geryan û hinekan nekarîn xwe ji hêrişa bûyer û rûdavan biparêzin û ji nav çûn. Lê heta niha ku derfet di dest de heye, mixabin kêmtir hewlên kom û berhev kirina wan çîrokan tê dayîn.

Helbet hewla mamostayên nemir wekî Simayîl Heqî Şaweysî kom kirina 613 pendan bi çîrokên wê, sala 1933, mamoste Merof Ciyawok 1000 pend, sala 1938 û ji aliyê mamoste Merdox Kurdistanî nêzî 1000 pend û çîrokan parek ji wan nirxan ji mirinê rizgar kirin.

Eger basê çîroka nûjen di Rojhilata Kurdistanê de bihê kirin, amaje bi yekê bê nirx nine ku mirov bibêje hember ya →

Hurbîniyeke kurt ji çîrok û romana Kurdî li Rojhilata Kurdistanê Beşa 1

Doma: R. 16

kevnare û kilasîk û devkî, gelek cihêwaz e.

Pêşkevtina bizava zanistî û rewşenbîrî di Îranê de bi hebûna bingehekî Ostureyî û kevnar e, hewl di xwedî ramanê Kurd de jî çêkir ku bi awayekî pirfsiyonel dest bavêjne pênûs, heta lawaziya siyasî ser ferheng û çanda me nehê sepandin. Herçend di serdema Şah de weşanên bi zimanê Kurdî qedexe bûn, lê bizava şoreşgêr ya Kurd ku barê giran yê parastina erka êtnîkî li ser milan bû nehişt ku dilê pênûs ji lêdanê bikeve yan jî bikeve xeweke dirêj bi temenê bêdeshilatdariyê.

Rûyê destpêkê ya ku çîroka Kurdî di Rojhilata Kurdistanê de bi xwe ve dît neynûka Nalebar û nerêk ya civaka deshilatdar bû ku ji rêya deshilatdariya xwe civaka Kurd difetisand. Loma bi hikmê sansor û bêweşaniyê, belkî **Hesen Qizilcî** bi çîroka **Peykerî Geda** û pey wî **Siware Îlaxanîzade** taqe siwarên meydana nû ya çîrok û helbestê di Rojhilata Kurdistanê de bin û paş ku dil û mêjiyê wan yê xizmetkar ji lêdanê ket Celal Melikşah û komekî xort û gencên taze gihîştî ku pêlên berwerê xistibûne wêjeya Farisî, rû li Edêntîteya xwe kirin û hetanî bûne rikeberê wêjeya deshilatdar (Farisî).

Hewla mamoste Hêmin û kovara Sirwe egerçi di serdem û rewşeke taybet ya siyasî de, bin per û balê dewleta Îranê ji bo armancên taybetî hate ava kirin, destpêka şorişekî nû ya wêjeyî bû ku bi piştgêriya mamoste û mêrxas yên penûs bidest wekî: Xalemîn, Heqîqî, Seyd Tahir Haşimî, Hejar, Seyd Kamil Îmamî, Nafe Îmezher, ev bizava berfirehtir bû û her roj kesên nû afirandin û mirov vê kovarê dikare dibistana yekem di nîvê duyan yê sedsaliya 20'î di warê wêjeyî di Rojhilata Kurdistanê de bi nav bike ku rodîtina wêjeya Rojhilat ji esmanê xwe yê taban e.

Di vê kovarê de hêj ji destpêkê rûpelên ku ji bo mijarên cur bi cur yên çandî hatibûne terxan kirin, çîrok babeteke sereke ye ku heta roja îro pê bi piyê kovarê rêvîngiya xwe ber bi evîna xwe ku hebûna kevnar û dêrîn ya Kurd be, dipîvan.

Di destpêkê de ji ber rewşa siyasaî ya zal ku meydana ramana azad teng kiribû, piraniya xwedî ramanan bi nasnavan berhem û çîrokên xwe diweşandin. Ser û Laq (Rûtele) 1986, Naskexan (Elî Wekîlî) heman sal, Kewşî Bile (Elî Mîhentor) û gelek yên din bi ser navên A.K, B.Q, Ş.F û hwd ….

Bi wê derfetê hêdî hêdî kesên din jî hatin meydanê û ji ber rewşa sansorê bêhtirîn babet û îlham û Îmaj Suroşt, rewşa aborî ya xirab, şer û bûyerên ku di Kurdistanê de diqewimîn. Çîroka karesat (Elî Hesenî) 1987, Payîz (Elî Xanî) heman sal û …..

Helbet bandora rewşa saykolojîk û rewşenbîrî û zanistî jî bê rol nebû. Musafirê Mirîxê (Hemewend) û herwisa Tenyayê Tenya.

Pir caran bûyerên ku di rêvîngiyeke kurt de dihat serê mirov, dibû hêwênê çîrokeke nû û berhemekê, Bîreweriya Rêbwarekê (Zozan).

Helbet rewşa rewannasî ya ku **Hesen Qizilcî** di çîroka xwe ya **Pêkenînî Geda** da dixe holê, şarezayî û hêz û teknîka xurt di rêvîngiya zivistana çîrokê de nîşan dide.

Rûpelên kovarê û derfeta weşana Kurdî ku bi hewlên dûrfireh hatibûne dest xistin, hercar mêvandariya rûmetdarekê dikir. Pir kes hatin û nivîsandin, westiyan, rabûn, rûniştin, lê kesên ku çêj dîtin û qulqulana rist û bend û peyv û giliyan di nava hinavên wan de nedirawestiyan, di meydanê de man û dîsan nivîsandin û bûne deng. Ku **Resûl Weysî** yek ji wan e. Çîrokên kurt yên Botkeçî, Avatî Jîn, Çetr, Roleşêt, Xeware, ku gelek li ser wan hat peyivîn, rexne kirin û nirxandin.

Di heman salan de beşa Kurmancî bi pê li meydan danîna **Perwîz Cihanî** xwe îfade dike. Ax Şilêrok (çîroke helbest) Bakrofe 1988, Şeve Reş, Tara û Zozan.

Agirî

Tu li wê derê bi tenê mayî,
zagonên gelê me ji ser te rakirine
Taca dane serê te derewîn e,
haştiya li te kirine bi tirsîn e
Îro dagîrker xwe di nav xaka te ye pîroz de digevizîne
Ew di nav sorê tarî yê cangoriyên te de daseheyv û stêra xwe diçikîne
Şîqêna guleyên çekên wan, li jin û zaroyên te bi kîn e

Birînên gelê te di nav berfa herdemî de qeşa girtine
Tu dûr dibînî, zeviyên bi xwînê avdayî, keç û kurên te cot kirine
Rimên agirê şewtandina gundên te, di me de sûnda raperînê çandine

Belê, mezinahiya te ew dilê te yî ji rizgariyê re tim bi evîn e
Ez dizanim, çi gava te xwe hilweşand, çareya dijmin revîn e

Tu nişana serxwebûna gelê me yî, navê te yê dîrokî her dimîne
Di bihara bê de xaka te ye sor dîse kesek, zer û spiyê xwe diefirîne
Agirî, tu dergûşa gelê kurd î,
taca serê te tenê ala me ye rengîn e

(Oktober 1998)
Dr. Zerdeşt Haco
Serokê Navenda PENa Kurd

Dr.Xusro Ebdulahî, mamosta û zimanzan bi Agirî re dipeyive:

Bi alîkariya zimên e ku her mirov û civakek dikare berhemên hunerî, çandî, wêjeyî, medenî û hwd … biafirîne û têxe him xizmeta gelê xwe û him xizmeta mirovahiyê de

Birêz Dr. Xusro Ebdulahî, demeke dirêj e ku tu mamostayê zimanê Kurdî li Zanîngeha Sorbon ya Parîsê yî, hinek derheq wê qonaxa jiyana xwe bo me biaxive?

Eva 17 sal e ku ez li Enstîtoya ziman û medeniyetên Rojhilatê ya Parîsê, ku ser bi zanîngeha Sorbonê ye, mamostayê zimanê Kurdî yê zaravayê Kurmancî me. Ji bo agahdariya xwendevanên rojnama Agirî pêwîst e bête gotin ku zimanê Kurdî ji sala 1948 pêve wekî yekek ji zimanên zindî yê Rojhilatê di vê Enstîtoyê de xwedî korsî ye û tête xwendin. Kesayetiyên bi nav û deng, wek Rojê Lêsko, Kamuran Bedir Xan, Dr. Ebdulrehman Qasimlo û Profesor Joyce Blau (Joys Blaw) di vê Enstîtoyê de mamostatiya zimanê Kurdî kirine. Îro jî em 6 mamosta ne ku têde li ser ziman, wêje, dîrok, cografiya, çand û medeniyeta Kurdî dixebitin û dersê dibêjîn. Her wekî ku min di pêş de jî got, ez di beşê Zaravayê Kurmancî de mamsota me û di warê rastnivîsîn û rêzimaniyê de xwendekaran digehînim û fêr dikim.

Li gor dîtina te zimanê zikmakî çi giringî û bihayek bo mirov heye?

Hêmanê herî bingehîn di pênas û hebûna her gel û neteweyekî de bê şik zimanê zikmakî ye. Bi alîkariya zimên e ku her mirov û civakek dikare berhemên hunerî, çandî, wêjeyî, medenî û hwd …biafirîne û dixe him xizmeta gelê xwe û him xizmeta mirovahiyê de. Her ji ber vê yekê ye jî ku di cîhana pêşkevtî û bi taybetî di welatên demokratîk yên Rojavayî de qedexe kirina ziman û çandê mezintirîn cinayet di heqê mirovahiyê de tête hejmartin. Li gor dîtina min, zimanê zikmakî, alevê herî bingehîn yê veguhestinê di warê sinc, dîrok, rabûn û rûniştin, zanîn û perwerdeyî de ye. Di warê psîkolojîk de jî, zimanê zikmakî roleke sereke dileyîze û hêmanê herî mezin û bingehîn di pêkhatina kesayetiya her mirovekî de ye. Ji ber ku taybetmendiyên rûhî, dîrokî, çandî, folklorî, bi kurtî hemû hêmanên bingehîn yên her civak û neteweyekî bi alîkariya zimanê zikmakî ji nifşekê derbasî nifşeke din dibin û tên parastin. Lewma ye ku tête gotin ku ziman bingeha pênas û hebûna her mirov û her civak û bi taybetî her neteweyekî ye. Her ji ber vê yekê ye jî axaftin bi zimanê zikmakî xwedî girîngiyeke esasî ye.

Çima hinek kes hez nakin bi zimanê zikmakiya xwe axaftinê bikin?

Ji ber ku dijminên zordar û hov bi salan propagende li dijî ziman û çanda me kirine, û ji alîjê psîkolojîk de rewşeke wisan afirandine ku hinek kes û malbat bikaranîna zimanê Kurdî ji xwe re şerm dizanin, û bikaranîna zimanê neteweyê serdest ji xwe re şanazî û pêşkevtin dibînin. Ev kes û malbat, di rastiyê de, û bi awayekî ne rasterast, xizmetê ji siyaseta ne mirovane ya dijminên gelê Kurd re dikin. Ev kes û malbat divêt bizanin ku ev siyaseta han, siyaseteke nijadparêzane û li dijî azadî û wekheviya gelan e.

Ew, eger xwe xwedî kesayetî û pênas bizanibin, pêwîst e ku li dijî wê siyaseta qirêj û nemirovane rawestin û bizanibin ku şerm û sosreta here mezin ewa ye ku mirov eslê xwe înkar bike û ji zimanê xwe yê zikmakî hez neke û neparêze.

Niha jî – ji bilî Kurdistana Îraqê – zimanê Kurdî di parçeyên dinê yên Kurdistanê bi fermî nahê bikaranîn û qedexe ye. Ev yeke dê çi bandorek li pêşerojê bo Kurdan hebe?

Belê, mixabin, bi awayekî fermî bi kêmanî bi dehan sal e ku zimanê Kurdî di perçeyên Kurdistanê yên li Turkiyê, Îranê û Sûriyê de qedexe ye. Armanca Gemar ya rejîmên nijadparêz yên van welatan jî diyar û aşîkar e: Ew jî ji nav birin û mihandina gelê Kurd wek neteweyekî bi serê xwe ye. Bandora vê siyasetê jî ron e: zeîf kirin û bê kêr kirina zimanê Kurdî ta wê radeyê (derecê) ye ku êdî bo beyan kirina mijaran bi kar nehêt, û bi vî awayî û hêdî hêdî, Kurdan asîmîle bikin (bimihînin) û bikin Turk û Fars û Ereb.

Lê, xweşbextane, pêşkevtina dezgehên ragihandinê, bi taybetî înternêt û vebûna têlêvîziyonên bi zimanê Kurdî, û xebatên çandî û wêjeyî yên ronakbîr û zimannasên gelê Kurd bûne astengên berçav li ser riya vê siyaseta dijî mirovahiyê. Û ez bi xurtî bi bawer im ku êdî dijmin dê nikaribin zimanê Kurdî ku yê 35 ta 40 mîliyon însanî ji nav biherin. Bi taybetî ku îro, tevgereke çandî ya pir bi hêz li çar parçeyên Kurdistanê û li derveyî welêt bi rêve diçe û roj bo roj jî bi hêztir û dewlemendtir dibe.

Rewşa zimanê Kurdî di dema niha de çawa dibînî û pirsgirêkên ser rêya zimanê Kurdî çine?

Her wekî ku min di bersîva pirsa çaran de jî got, îro him li derve û him jî di çar parçeyên Kurdistanê de tevgereke xurt ya di warê çandî de bi rêve diçe. Ev tevger tevgereke esîl e. Bi sedan ronakbîr, zimannas, dîroknas, civaknas, bi giştî lêkolînerên cur bi cur, bi awayekî cidî û berdewam dixebitin û xizmetê bi çanda Kurdî re dikin. Ya here girîngtir jî eva ye ku îro di perçeyekî Kurdistanê de, yanî li Kurdistana îraqê, gelê Kurd gihîştiye beşekî berçav ji mafên xwe û di vî beşî de, zimanê Kurdî bûye zimanê fermî di hemû warên perwerdeyî û îdarî de, û li hemû xwnedingeh û zanîngehan tête xwendin û bûye zimanê resmî yê duhemîn di seranserî îraqê de jî. Lewma ev beşê Kurdistanê dikare bi damezrandina akadêmiyeke zanistî roleke sereke di pêşveçûna ziman, wêje, û bi giştî çanda Kurdî de bileyîze.

Heçî pirisgirêkên li ser riya zimanê Kurdî ye, pêwîst e bête gotin ku yeke ji wan pirêsgirêkan,

Hevpeyvîna Agirî bi mamosta û zimanzanê Kurd, Dr. Xusro Ebdulahî re

Doma: R. 18

nebûna xetekî hevbeş e. her wekî tête zanîn, zaravê soranî (li îran û îraqê) bi tîpên erebî têtê nivîsîn û yê kurmancî bi tîpên latînî. Perçe bûna Kurdistanê û mercên siyasî ta îro îcaze nedane ku Kurd bibin xwediyê xetekî hevbeş. Hivîdar im, şertên minasib rojekê pêk bên û Kurd jî wekî hemû gelên cîhanê bibin xwedî xetekî hevpar. Yekek din ji van pirisgirêkan jî, nebûna akadêmiyeke zanistî ye, ku bi xebateke zanistî di warên cur bi cur bi taybetî di warê wuşesazî û terminolojiyê de kar bike û pêşiyê ji aloziya ku îro di vî warî de heye bigire û hevdengî û hevrengiyekê biafirîne.

Zimanê Kurdî bi çend devokan hatiye dabeş kirin, nêrîna te li ser pêşeroja wê doza zimanê Kurdî çiye?

Zimanê Kurdî ji çar zarên esasî pêk hatiye: kurmancî, soranî, zazakî û hewramî. Di nav van çar zarawan de, piraniya gelê Kurd bi du zaravên kurmancî û soranî diaxivin. Ji %60 Kurdan bi zaravê kurmancî dipeyvin. Yanî piraniya Kurdan bi kurmancî qise dikin. Eger, em vê rastiyê li ber çav bigirin û eger kurdistaneke yekbûyî hebûya û xwedî dewlet bibûya. Wê dewletê jî bi xwesta yekek ji wan zarawan bikira zimanê fermî, diviya zaravê kurmancî hilbigirta. Lê, em îro di rewşeke weha de nîn in. Rewş tiştekî din e. ji ber vê çendê jî, pêwîst e, her çar zarave jî bêhên li ber çav girtin, bi taybetî du zaraveyên esasî, wate kurmancî û soranî, nemaze ku hebûna çend zaraveyan di zimanekî de nîşaneya dewlemendiya wî zimanî ye û ne tiştekî din.

Gelek kes qala zimanê yekgirtiye Kurdî dikin, tu vê mijarê çawa dinirxînî?

Ev mijare mijareke kûr û dirêj e, û mêjve ye li ser tête behs kirin. Ez dikarim bi kurtî eweha li ser bisekinim: ev meseleya, rewteke (piroseyeke) dûr û dirêj e û tenê zeman dikare vê pirsê çareser bike. Lewma jî, ji bo nêzîktir kirina zaraveyên Kurd, renge baştirîn şêwe bi karanîna wişe û bêjeyên zaravekî di zaraveyekî din de be. Eger jî rojekê qirar be, zaraveyek wek zimanê fermî bête diyar kirin, divêt bi awayekî demokratîk biryar bête sitandin, ne ku bête tehmîl kirin.

Xebat û çalakiyên Kurdan li Ewropa di warê zimanê Kurdî de çi ne?

Li Ewropa ku li gor hinek hêzan, zêdetir ji yek mîlyonê Kurd dijîn, bi dehan dezgehên cîhanî yên Kurdî pêk hatine ku di warên cur bi cur yên çandî de dixebitin. Bi dehan kovar, heftename, mehname û hwd… têne weşandin. Pirtûkên cur bi cur ji aliyê ronakbîr û lêkolînerên Kurd û Kurdistanê (Kurdologên) Ewropî ve bi zimanê Kurdî û Ewropî tên çap kirin. Yekek ji wan dezgehan, Enstîtoya Kurdî ya Parîsê ye ku di sala 1981'an de ji aliyê hinek ronakbîrên Kurd û bi alîkarî û pêştgiriya hinek kesayetiyên Franseyî yên dostên gelê Kurd, pêk hatiye û roleke mezin di parastina pirsa Kurd û herweha çanda gelê me li derveyî welêt de leyîstiye û dileyize jî. Bi kurtî, em dikarin bêjin ku rola Kurdên niştecî li Ewropa, roleke berçav e, û bi taybetî di zemanê dahatî de dê bikaribin roleke mezintir jî bileyizin nemaze di warê dan û standinên demokratîk de.

Ji bo ku neteweya Kurd Xwediyê zimanekî sax û serbixwe be, dibê çi gavan hilbigire?

Zimanê Kurdî her niha jî zimanekî serbixwe ye, û di vî warî de xwedî saxiyeke baş e û ji pir zimanên din yên deverê resentir û rêkûpêktir e. Ji bo dewlemendtir û rêkûpêktir kirineke berçavtir, renge avêttina hinek gavan pêwîst be, ku yekek ji wan (her wekî pêşde jî min behsa wê kir) pêkanîna akadêmiyeke zanistî ye, ku têde pisporên her çar zaravan û herweha pisporên din yên zimannas cih bigirin û di warên cur be cur de xizmeta zimanê Kurdî bikin.

Di dawiyê de te bo xwendevanên me çi gotinek heye?

Ji bo wan di jiyanê de serketinê dixwazim û hêvîdar im tim û tim di xizmeta gelê xwe de bin û bi xebata xwe zimanê Kurdî zengîntir bikin.

Em ji bona bersîvandina te bo pirsên me gelek spas dikin.

Ez jî pir spasdar im ku we firsendê vê hevpeyvînê dane min û ji bo we, rojnama we û xwendevanên wê daxwaza serketinê û bexyeweriyê dikim.

Gotinên mezinan

- Masiya nav avê nabe xelat.
- Li agir ditirse, hewara xwe bo Mar dibe.
- Bax dihên ber, Baxevan dibin kerr.
- Çi dil bê kovan ninin.
- Xêya xwe nexe nav hemû giraran.
- Xweşmêr, xweşmêran dinasin.
- Dil dizanin derdê dilan.
- Dijminê şîretker, ji dostê tiraneker baştir e.
- Dar bi berê xwe şirîn e.
- Dengê Kevê li zinaran xweş e.
- Rezê bêpejan, wekî pezê bêxwedan.
- Reng hemû reng in, kesk û sor bi hev re şeng in.
- Zîrekî ne bi mezin û biçûkiyê ye.
- Kêm bijî, şêr bijî
- Nêrî neman, bi Gîskan re gotin Bilindbaz.
- Milet bi du tiştan şiyar dibin: 1. Darê zulmê, 2. Bi xwendevariyê.
- Xwendevarî jiyana tarî ron dike.
- Dara bilind ba digire.
- Dîwarê ser cemedê her herifî ye.
- Zîrekî ne bi xweşmêriyê ye.

agiri

Rojnameyeke siyasî û çandiye, Partiya Demokrat a Kurdistana Îranê diweşîne

Hejmara 10, Aug 2004

Navnîşan:
AFK
B.P. 102- 75623 Paris
CEDEX 13 –FRANCE

http://www.kurdistanmedia.com/kurmanci/kurmanci.htm

Email:
rojnama_agiri@yahoo.com

agiri2003@hotmail.com

Fax: **0012703425105**

Bo Agirî binivîsînin

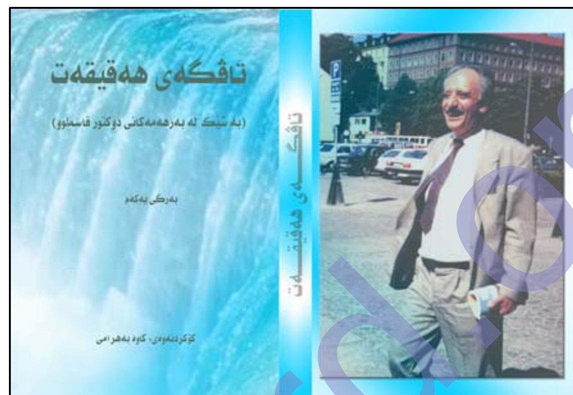
Eger bo Agirî dinivîsin ji kerema xwe van xalên jêrîn berçav bigirin:
* Çi nivîsek bê nav û nîşan nayê weşandin. Nivîskar dikare navê dilxwaz bo nivîsa xwe hilbijêr e, Digel navê dilxwaz ji kerema xwe navê xwe yê rastî bo rojnamê bişînin.
* Eger nivîskar ji bo nivîsîn û berhev kirina mijara xwe ji çavkaniyan mifah wergirtibe, hewce ye îşare bi van jêderan biket.
* Ev nivîsên ku li zimanên biyanî hatibin wergêrandin, hewce ye îşare pê bê kirin û nav û nîşana jêderê jî bihê dest nîşan kirin.
* Hindî bikarin wêne, xerîte û belgenamên hewce tevî nivîsan bo me bişînin.

Desteka nivîskarên Rojnameya Agirî mafê vê çendê heye ku:

- Destêwerdana rênûsa nivîsan biket.
- Wan mijar û babetên ku naverokek lawaz hebin belav neket.

"Tavgeyî Heqîqet"

Pirtûkek nû li ser berhemên Dr.Qasimlo

Berga yekem ya berhemên şehîdê nemir Dr. Qasimlo bi navê "Tavgeyî Heqîqet" hate çap û belav kirin. Ev pirtûke ji aliyê birêz Kawe Behramî ve hatiye berhev kirin. Pirtûk ji 10 fesl û 390 rûpelan pêk hatî ye. Naveroka bingehîn ya pirtûkê ji basên: Sosyalîzma Demokratîk, Aboriya Siyasî, Rastiya gelên Îranê, Basek li ser mudîriyetê, Basek li ser dirûşma bingehîn ya PDK Îranê, Pêvajoya aştî û demokratîzasyonê, Rewşa herêmê piştî bi dawî bûna şerê Îran û Îraqê, Ji rê derketina girûpa 7 kesî ji rêbaza gel û partiyê, Bo bîranîna Goran û helbestvanê gel Hêmin pêk tê.

Li gor agahiya birêz Kawe Behramî, berhevkerê vê pirtûkê, qirar e hemû berhemên Dr. Qasimlo di çend bergên din de bihên çap û weşandin. Em, xebatkarên Agirî spas û destxweşiyê ji birêz Kawe Behramî dikin û hêviya serkevtinê bo dixwazin.

Dr.Xusro Ebdulahî, mamosta û zimanzan bi Agirî re dipeyive:

*** Hêmanê herî bingehîn di pênas û hebûna her gel û neteweyekî de bê şik zimanê zikmakî ye**

*** Bi alîkariya zimên e ku her mirov û civakek dikare berhemên hunerî, çandî, wêjeyî, medenî û hwd … biafirîne û têxe him xizmeta gelê xwe û him xizmeta mirovahiyê de**

R.18

Yekemîn Fistîvala Rewşenbîrî ya Ronan, li bajarê Merîwanê a Kurdistana Îranê

Navenda Çandî/Zanistî ya **Ronan**, yekemîn Fistîvala rewşenbîrî ya xwe li ser rewşa ronakbîrî û aliyên cuda yên wê di civaka Kurdistanê de lidarxist.

Mijarên ku di vê Fistîvalê de ketine ber bas evên han bûn:

1. Rewşenbîr û civaka Medenî
2. Rewşenbîrî û ayîn (ol)
3. Têkiliya rewşenbîran û deshilatê
4. Dîroka bizava rewşenbîrî ya Kurdî

Fistîvala rewşnebîrî ya Ronan ji beşên cuda yên xwendina gotar, lêkolîn û dûrmêzan de di roja 29.05.1383 (19.08.2004)'an de di hola giştî ya civata Çandî – Hunerî ya bajarê Merîwanê de birêveçû.